

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Infrastruktury

KIN – 4101-08-03/2013

P/13/083

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

**Tekst ostateczny wystąpienia pokontrolnego ujednolicony
na podstawie Uchwały Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej
w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 12 sierpnia 2014 roku.**

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa

T +48 22 444 56 49, F +48 22 444 57 43

kin@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli

P/13/083 - Funkcjonowanie grupy kapitałowej PKP

Jednostka
przeprowadzająca
kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Infrastruktury

Kontrolerzy

1. Czesław Pielas, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 85947 z dnia 30.09.2013 r.
2. Kazimierz Cymerys, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 88506 z dnia 14.10.2013 r.
3. Mirosław Brzeziński, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 85950 z dnia 14.10.2013 r.
4. Jarosław Florkiewicz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 88507 z dnia 16.10.2013 r.

Jednostka
kontrolowana

PKP Polskie Linie Kolejowe Spółka Akcyjna¹, 03-734 Warszawa, ul. Targowa 74

Kierownik jednostki
kontrolowanej

Remigiusz Paszkiewicz – Prezes Zarządu Spółki

(dowód: akta kontroli str. 1 - 8)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie² działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Podstawę sformułowania powyższej oceny stanowią ustalenia kontroli, które wykazały, że Spółka w latach 2010 – 2013 (I półrocze):

- 1) nieterminowo i w niepełnym zakresie realizowała zasadnicze cele i zadania określone w dokumentach o charakterze strategicznym, w tym m.in.: „Strategii rozwoju infrastruktury kolejowej do 2013 roku i latach dalszych” oraz „Wieloletnim Programie Inwestycji Kolejowych do roku 2013 z perspektywą do roku 2015”³;
- 2) nieefektywnie wykorzystywała środki finansowe z Unii Europejskiej⁴;
- 3) nie wypełniła obowiązku zastosowania przepisów art. 3 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 132 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁵, ponieważ odstąpiła od udzielenia zamówienia sektorowego,

¹ Zwana dalej PKP PLK S.A. lub Spółką.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

³ Zwanym dalej WPIK – m.in. nie zmodernizowano linii kolejowych: nr 4, nr 9, nr 30, nr 213, nr 23, nr 64, nr 271, nr 507 oraz nie przystosowano do prędkości 200 km/h żadnego z planowanych 700 km odcinków linii kolejowych.

⁴ Po upływie 7 lat od uruchomienia *Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013* nie zostały podpisane umowy o dofinansowanie dla 46,8 % projektów, znajdujących się na liście projektów indywidualnych PKP PLK S.A. Wykorzystanie pozyskanych środków wyniosło przy tym 14% ogólnej kwoty dofinansowania.

⁵ Dz. U. z 2013 r., poz.907 ze zm.

na opracowanie wkładu merytorycznego do kontraktu wieloletniego na utrzymanie (w tym remonty) infrastruktury z ministrem właściwym do spraw transportu⁶, poprzez powierzenie PKP S.A. zadań, związanych z udzieleniem m.in. tego zamówienia, na podstawie zawartego w dniu 16 września 2010 r. Porozumienia⁷;

- 4) nie zabezpieczyła dostatecznie interesów PKP PLK S.A. w powołanym wyżej Porozumieniu, ponieważ umowa ta nie określała uprawnień Spółki do odmowy przyjęcia jej przedmiotu oraz prawa do odmowy zapłaty lub obniżenia ustalonego wynagrodzenia, w przypadku gdy przygotowany materiał nie spełniał założonych wymagań;
- 5) pomimo poniesienia nakładów finansowych, w kwocie 1.863,3 tys. zł, związanych z wypracowaniem „Planu restrukturyzacji PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.” i niezakończeniem ustalonych w nim inicjatyw, przewidzianych do wykonania, w latach 2011 – 2016, odstąpiła bez merytorycznego uzasadnienia od realizacji tej strategii i zastąpiła ją wdrożonym w 2013 r. „Planem restrukturyzacji kosztów i zatrudnienia w PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w latach 2013-2015”.

Niezależnie od powyższej negatywnej oceny ogólnej działalności PKP PLK S.A., w latach 2010 – 2013 (I półrocze), Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie podejmowane przez Spółkę działania związane z:

- dostosowaniem założeń wypracowanych strategii i wieloletnich programów inwestycji, do celów działalności PKP PLK S.A. ustalonych w strategicznych dokumentach rządowych i PKP S.A.⁸,
- pozyskiwaniem od PKP S.A. mienia niezbędnego do prowadzenia działalności oraz zagospodarowaniem majątku zbędnego,
- realizacją zadań audytowych i kontrolnych w zakresie wykonywania zadań ustalonych w dokumentach strategicznych i planach rocznych,
- dążeniem do poprawy ogólnego stanu bezpieczeństwa na terenie zarządzanym przez PKP PLK S.A.⁹,
- zahamowaniem degradacji i poprawą stanu technicznego niektórych linii kolejowych oraz dostosowaniem odcinków niektórych linii do kursowania pociągów z prędkością od 120 do 160 km/h i dopuszczalnym naciskiem 221 kN/oś¹⁰.

NIK zwraca uwagę, że w latach 2010 – 2012 zwiększyła się wysokość zadłużenia Spółki z 6.719.046,2 tys. zł w 2010 r. do 8.623.557,7 tys. zł w 2012 r. oraz nie wypracowała długookresowych planów ich spłaty po 2019 r.

⁶ Łączna wartość przekazanego przez PKP PLK S.A. do PKP S.A. wynagrodzenia dla firmy doradczej, za uzyskanie praw autorskich do opracowań związanych z planowaną restrukturyzacją Spółki.

⁷ Tj. Porozumienie w sprawie współpracy spółek: Polskie Koleje Państwowe Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie oraz PKP Polskie Linie Kolejowe Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie przy realizacji Uchwały Nr 1/2010 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. z dnia 23 czerwca 2010 r.

⁸ M.in. takich jak: Strategia dla transportu kolejowego do roku 2013, Polityka Transportowa Państwa na lata 2006 – 2025, Master Plan dla transportu kolejowego w Polsce do 2030 roku, Strategia Grupy Kapitałowej PKP na lata 2012-2015 (por. str. 9 pkt 1.2)

⁹ Z wyłączeniem zagadnień dot. stanu bezpieczeństwa ruchu kolejowego.

¹⁰ Poprzez zwiększenie liczby inwestycji realizowanych w ramach WPIK.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Do obowiązków Spółki¹¹ należało prowadzenie działalności usługowej wspomagającej transport lądowy. Działalność ta w szczególności polegała na prowadzeniu ruchu kolejowego i administrowaniu liniami kolejowymi, a także utrzymaniu linii kolejowych w stanie zapewniającym sprawny i bezpieczny przewóz osób i rzeczy, regularność i bezpieczeństwo ruchu kolejowego. Zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 1-4 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym¹², zarządzanie przez Spółkę infrastrukturą kolejową polegało m.in. na :

- budowie i utrzymaniu infrastruktury kolejowej;
- prowadzeniu ruchu pociągów na liniach kolejowych;
- utrzymywaniu infrastruktury kolejowej w stanie zapewniającym bezpieczne prowadzenie ruchu kolejowego;
- udostępnianiu tras pociągów dla przejazdu pociągów na liniach kolejowych i świadczeniu usług z tym związanych.

Spółka realizowała ponadto zadania związane z rozwojem i modernizacją infrastruktury kolejowej.

(dowód, akta kontroli str. 176-178)

Na koniec 2012 r. Spółka zarządzała siecią liczącą 19 191 km linii kolejowych, przy czym udział sieci PKP PLK S.A. stanowił 93,1% ogółu linii eksploatowanych w Polsce. Udział sieci kolejowej PKP PLK S.A. w rynku udostępniania infrastruktury i sprzedawania tras wynosił 98,6% i był zbliżony do poziomu w latach poprzednich, gdy zmieniał się w granicach 97,5 - 98,5%. Udostępnianie przez PKP PLK S.A. zarządzanej infrastruktury kolejowej miało zasadniczy wpływ na funkcjonowanie transportu kolejowego w Polsce i działalność przewoźników kolejowych.

(akta kontroli str. 255, 273, 316-317)

PKP PLK S.A. oferowała przewoźnikom korzystanie z sieci linii kolejowych, których wybrane parametry kształtowały się w latach do 2012 r. następująco:

a) udział długości eksploatowanych torów o dopuszczalnych naciskach osiowych:

- poniżej 200 kN/oś w 2003 r. 28,47% w 2012 r. 28,47 % (bez zmian),
- $210 > P \geq 200$ kN/oś w 2003 r. 20,10 w 2012 r. 18,19 (-1,91 %),
- $221 > P \geq 210$ kN/oś w 2003 r. 22,47% w 2012 r. 10,22% (- 12,25%),
- ≥ 221 kN/oś w 2003 r. 28,96% w 2012 r. 43,12% (+ 14,16%).

Nie uległ zmianie znaczący udział (28,47%) linii o najniższym dopuszczalnym nacisku poniżej 200 kN/oś, natomiast wzrósł udział linii o największym nacisku powyżej 221 kN/oś o 14,16%;

b) udział linii z maksymalnymi prędkościami:

- $V \leq 40$ km/h w 2003 r. na 11,8% linii, a w 2012 na 7,4% linii (- 4,4%),
- $V = 40 \div 80$ km/h w 2003 r. na 43,8% linii, a w 2012 r. na 33,2 % linii (-10,6%),
- $V = 80 \div 120$ km/h w 2003 r. na 39,4%, a w 2012 r. na 35,9 % (-3,5%),

¹¹ Załącznik do uchwały nr 32/2012 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKP PLK SA z dnia 21 września 2012 r.

¹² Dz. U. z 2013 r., poz. 1594.

- $V > 120$ km/h w 2003 r. na 5 % podczas gdy w 2012 r. na 23,5 % (+18,5%)
- $V \geq 160$ km/h, w 2003 r. nie było, a w 2012 r. na 7,1%.

Odnotowano zmniejszenie udziału linii z niższymi prędkościami poniżej 80 km/h (z 55,6% w 2003 r. do 40,6 % w 2012 r., tj. o 15%) oraz wzrost udziału linii z prędkościami powyżej 120 km/h o 18,5%;

c) od czasu wprowadzenia rozkładu jazdy na lata 2011/2012 nastąpiło zwiększenie długości torów, na których podwyższono prędkość w stosunku do długość torów, na których prędkość była obniżana. Różnica ta wyniosła 664 km wg rozkładu jazdy na lata 2011/2012 i 1064 km w rozkładzie jazdy na lata 2012/2013¹³.

d) w roku 2012, spośród zarządców infrastruktury funkcjonujących w 20 krajach Unii Europejskiej, w PKP PLK S.A. odnotowano najwyższą liczbę znaczących wypadków ogółem oraz najwyższy wskaźnik liczby ofiar wypadków w stosunku do pracy eksploatacyjnej¹⁴.

NIK, na podstawie ustaleń dokonanych w ramach kontroli przeprowadzonej w 2012 r., negatywnie oceniła wykonywanie przez PKP PLK S.A., zadań związanych z bezpieczeństwem ruchu kolejowego (brk), m.in. w zakresie: niedostatecznej realizacji zadań warunkujących funkcjonowanie Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem (SMS), niedostatecznego utrzymania infrastruktury kolejowej, niedostatecznego nadzoru nad pracą dyżurnych ruchu, długotrwałego usuwania awarii urządzeń sterowania ruchem kolejowym.

e) wg „Analiz stanu bezpieczeństwa na terenie zarządzanym przez PKP PLK S.A.”, opracowywanych corocznie przez Straż Ochrony Kolei, obejmujących zdarzenia związane z bezpieczeństwem osób i przewożonych towarów - w 2012 r. odnotowano 14.345 zdarzeń (wykroczenia i przestępstwa), podczas gdy w 2011 r. było ich 15.335, a w 2003 r. odnotowano 22.398 tego rodzaju przypadków¹⁵.

W 2012 r. najczęściej występowały: kradzieże urządzeń związanych z brk – 3.350 (23,3% ogółu zdarzeń), zdarzenia związane z przesyłkami wagonowymi - 2 958 (20,6%), kradzieże elementów nawierzchni i taboru – 1.356 (9,5%) oraz dewastacja urządzeń związanych z brk – 1.250 (8,7%). Odnotowano także 2.730 wybryków chuligańskich (19,0 %), obrzucanie pociągów kamieniami i innymi przedmiotami 577 (4,0%), układanie przeszkód na torach 337 (2,3%), pobicia osób 97 (0,7%) oraz przestępstwa o charakterze bandytyzmu 30 (0,2%)¹⁶.

W latach 2010 – 2013 odnotowano wzrost kwot odszkodowań wypłaconych przewoźnikom przez PKP PLK S.A. z tytułu kradzieży, uszkodzeń towarów

¹³ Upřednio długość torów, na których obniżano prędkość, była większa od długość torów, na których podwyższano prędkość – na przykład, w rozkładzie jazdy na lata 2004/2005 długość torów, na których prędkość obniżono, była o 2260 km większa niż torów, na których prędkość podwyższono.

¹⁴ Por. przypis nr 6.

¹⁵ Oznaczało to spadek liczby zdarzeń w 2012 r. w porównaniu do 2003 r. o 36%.

¹⁶ W 2012 r. w porównaniu do 2003 r. znacząco zmniejszyły się liczby przypadków obrzucania pociągów o 75%, kradzieży urządzeń związanych z bezpieczeństwem ruchu o 54 %, wydarzeń związanych z przesyłkami wagonowymi o 35%, układania przeszkód na torach o 22%.

i taboru z 619,8 tys. zł w 2010 r. do 3.374,8 tys. zł w 2013 r. (do zakończenia kontroli).

(dowód, akta kontroli str. 180-183, 251,257-258, 267-270, 446, 596-601, 803-810)

1. Strategie oraz wieloletnie plany działalności PKP PLK S.A.

1.1. Wybrane strategie i wieloletnie plany działalności PKP PLK S.A.¹⁷

Opis stanu
faktycznego

Spółka opracowała, w oparciu o dokumenty przyjęte przez Radę Ministrów oraz strategię PKP S.A., następujące strategie i wieloletnie plany działalności, dotyczące infrastruktury kolejowej:

A. „Strategia rozwoju infrastruktury kolejowej do 2013 roku i lata dalsze”, która została przyjęta uchwałą Zarządu Spółki nr 64 z dnia 16 lutego 2005 r. Strategia ta wynikała z oceny stanu infrastruktury kolejowej i uwarunkowań rozwojowych, w tym opisanych w „Strategii restrukturyzacji i prywatyzacji grupy PKP S.A.”¹⁸ oraz w projekcie „Polityki Transportowej Państwa na lata 2005 -2025”¹⁹.

W Strategii sformułowano 7 wytycznych rozwojowych i 18 wskazań strategicznych, w których wskazano m.in.:

- główny cel rozwojowy: poprawa dostępności transportu kolejowego w wymiarze międzynarodowym oraz poprawa połączeń między ważnymi krajowymi ośrodkami gospodarczymi,
- kierunkowy cel rozwojowy: poprawa atrakcyjności transportu kolejowego, na wytyczonych ciągach kolejowych, przez podniesienie parametrów techniczno – eksploatacyjnych linii, spełnienie warunków interoperacyjności i dostosowanie do standardów UE. Przedsięwzięcia miały być ukierunkowane na wprowadzenie ERTMS (Europejski System Zarządzania Ruchem Kolejowym), przede wszystkim na liniach sieci TEN, budowę sieci szybkich połączeń kolejowych (do 250 km/h) i linii dużych prędkości ($V \geq 300$ km/h),
- uwarunkowania rozwoju: z uwagi na brak środków jako wyjście wskazano skoncentrowanie wysiłków na części sieci o najwyższej rentowności, spełniającej warunki do uzyskania pomocy z UE. Założono m.in., że linie kolejowe będą modernizowane na zasadzie minimalnych prędkości określonych dla linii AGC²⁰ i AGTC²¹,
- wytyczne rozwojowe: za szczególnie istotne uznano równoległe do modernizacji infrastruktury kolejowej realizowanie remontów i inwestycji odtworzeniowych. W pierwszej kolejności realizacja inwestycji na liniach objętych umowami AGC i AGTC, w tym E-20, E-30, E-65, CE-59, E-75. Kontynuacja projektów w ramach Narodowego Planu Rozwoju na okres 2007 -2013²², w odniesieniu do sieci kolejowej, winna umożliwić zakończenie

¹⁷ Kontrolą objęto dokumenty o charakterze strategicznym dot. infrastruktury kolejowej.

¹⁸ Przyjęta przez Radę Ministrów 22 lutego 2005 r.

¹⁹ Przyjęta przez Radę Ministrów 29 czerwca 2005 r.

²⁰ AGC – Umowa europejska o głównych międzynarodowych liniach kolejowych, podpisana w Genewie dnia 31 maja 1985 r., która weszła w życie w stosunku do Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 27 kwietnia 1989 r.

²¹ AGTC – Umowa europejska o ważnych międzynarodowych liniach kolejowych transportu kombinowanego i obiektach towarzyszących, podpisana w Genewie dnia 1 lutego 1991 r., która w stosunku do Rzeczypospolitej Polskiej weszła w życie z dniem 20 czerwca 2002 r.

²² Dokument przyjęty przez Radę Ministrów 6 września 2005 r.

znaczącej (40-50%) części TEN oraz przystosowanie, co najmniej trzech odcinków o łącznej długości min. 700 km, do prędkości 200 km/h.

W załączniku nr 2 do Strategii „Wieloletnim programie rozwoju modernizacji infrastruktury kolejowej PKP PLK S.A.” przedstawiono dwa warianty programu: na okres 2004 - 2020 r. przy nakładach 1.250 mln EUR rocznie założono realizację 49 zadań i łącznie 18.095,3 mln EUR oraz na lata 2004 – 2023 przy nakładach 880 mln EUR rocznie i łącznie 15.900,9 mln EUR, który zakładał realizację 41 zadań (23 zadania do końca 2013 r.) Zadania obejmowały m.in. odcinki linii E20, CE20, E30, CE30, E59, CE59, E65, E75, Warszawa – Łódź, linii nr 7, linia nr 8.

W Strategii ustalono, że zgodnie z zapisami „Strategii restrukturyzacji i prywatyzacji Grupy PKP S.A.” z dnia 22 lutego 2005 r., do PKP PLK S.A. zostaną wniesione linie kolejowe o znaczeniu państwowym, linie istotne dla jej działalności gospodarczej oraz inne składniki majątkowe infrastruktury kolejowej, tj. budynki, budowle i urządzenia, ściśle związane z zarządzaniem liniami kolejowymi²³. Wskazano także na potrzebę wdrożenia nowej organizacji działalności inwestycyjnej jako warunku realizacji procesu modernizacji infrastruktury kolejowej.

W Strategii założono docelowo ograniczenie wielkości eksploatowanej przez Spółkę sieci do ok. 16.500 km (wobec 23.449 km w 2001 r.) jako sieci nowoczesnej, bezpiecznej, bazującej na nowoczesnych technologiach i inteligentnych systemach transportowych, przyjaznej dla środowiska, dostarczającej usługi wysokiej jakości.

Strategia nie była zmieniana. Wg wyjaśnień złożonych przez PKP PLK S.A., ze względu na sformułowane cele i priorytety, syntetyczny opis wieloletniego programu modernizacji infrastruktury kolejowej, jako podstawy budowy planów inwestycyjnych, Strategia jest dokumentem nadal obowiązującym.

(dowód, akta kontroli str. 149-175, 307-313, 328-331)

B. „Wieloletni Program Inwestycji w infrastrukturę kolejową przewidzianych do realizacji przez PKP PLK S.A. w latach 2010 – 2013”, został przyjęty przez Zarząd PKP PLK S.A. uchwałą Nr 522/2010 z dnia 5 października 2010 r.

Jako cel nadrzędny Programu wskazano dostarczenie infrastruktury kolejowej dostosowanej do aktualnych oczekiwań przewoźników w zakresie świadczonych usług dostępu:

- zapewnienie stabilnej działalności, bezpieczeństwa i równego dostępu,
- zapewnienie na liniach korytarzowych TEN-T pełnej interoperacyjności,
- dostosowanie i budowa nowej infrastruktury zgodnie z umowami AGC i AGTC,
- dostosowanie infrastruktury z uwzględnieniem osób o ograniczonej możliwości poruszania się,
- ograniczenie skutków negatywnego oddziaływania na środowisko.

W Programie uwzględniono projekty rozpoczęte przed 2010 r., w tym 33 zadania w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ), 25 zadań

²³ W Strategii PKP SA z 22 lutego 2005 r. wskazano, że majątek zostanie wniesiony do spółek zgodnie z art. 17 ustawy o restrukturyzacji; do PKP PLK SA zostaną przekazane linie o łącznej długości 16. 500 km oraz inne składniki mienia, przy czym nie został wskazany termin zakończenia przekazywania mienia.

w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO) oraz 55 zadań w ramach „projektów pozostałych”. Na realizację 113 projektów założono wydatki w latach 2010 - 2013 w kwocie 26.325 mln zł, w tym 12.434 mln zł z UE, 8.841 mln zł z publicznych środków krajowych i 5.049 mln zł ze środków własnych PKP PLK S.A. Wg złożonych wyjaśnień, dokument ten obrazował jeden z etapów prac nad rządową wersją tego programu. W toku dalszego procedowania, po uwzględnieniu uwag zgłoszonych w toku konsultacji społecznych i uzgodnień międzyresortowych, dokument ten stał się podstawą do podjęcia 7 listopada 2011 r. uchwały Rady Ministrów ustanawiającej następny program.

(dowód, akta kontroli str. 149-175, 328-331, 433-440, 1044-1342)

C. W ramach współdziałania z Ministerstwem Infrastruktury PKP PLK S.A. opracowała „Wieloletni Program Inwestycji Kolejowych do roku 2013 z perspektywą do roku 2015. Infrastruktura kolejowa zarządzana przez PKP PLK S.A.”, który został przyjęty uchwałą Zarządu Spółki Nr 522/2010 z dnia 5 października 2010 r. i ustanowiony został uchwałą nr 219/2011 Rady Ministrów z dnia 7 listopada 2011 r. Program sporządzono na okres trzyletni - do 2013 r., przede wszystkim ze względu na konieczność zsynchronizowania z bieżącym okresem budżetowania UE 2007–2013. W Programie przywołano ten sam cel nadrzędny, jak w Programie zatwierdzonym 5 października 2010 r. Na realizację 118 zadań inwestycyjnych w latach 2011 – 2013 zaplanowano kwotę wydatków 19.229 mln zł.

Program został zmieniony uchwałą Rady Ministrów nr 127/2012 z dnia 18 lipca 2012 r. w sprawie wyrażenia zgody na wykorzystanie oszczędności z „Wieloletniego Programu Inwestycji Kolejowych do roku 2013 z perspektywą do roku 2015.” Zmiana polegała na zmniejszeniu dofinansowania na realizację programu do kwoty 18.263.439 tys. zł, a jednocześnie zwiększono zakres rzeczowy o 43 km i dokonano przesunięcia środków z 3. zadań inwestycyjnych Programu na dwa inne zadania inwestycyjne na liniach E-20/CE-20 i linii nr 18²⁴.

(dowód, akta kontroli str. 149-175, 328-331, 433-440, 1044-1342)

D. W ramach współdziałania z Ministerstwem Infrastruktury Spółka opracowała „Wieloletni Program Inwestycji Kolejowych do roku 2015. Infrastruktura kolejowa zarządzana przez PKP PLK S.A.” (dalej WPIK do 2015 r.), który został przyjęty uchwałą Zarządu PKP PLK S.A. nr 575/2013 z dnia 9 lipca 2013 r. oraz przez Radę Ministrów w dniu 5 listopada 2013 r. W Programie założono do 2015 r. realizację 140 projektów o łącznej wartości 24.900 mln, spośród których 63 projekty realizowane będą w ramach POIS (20.100 mln zł), 29 projektów - w ramach RPO (800 mln zł) oraz 48 projektów - w ramach innych programów (4.000 mln zł).

Jako efekty bezpośrednie Programu wskazano m.in.: zdecydowaną poprawę stanu techniczno - eksploatacyjnego 3.818 km torów, zwiększenie długości torów o nacisku 221 kN o 2311 km, podwyższenie maksymalnej prędkości do 200 km/h na 510 km torów, maksymalnej prędkości 160 km/h na 1107 km torów, a także modernizację ciągu z Warszawy do Trójmiasta, modernizację CMK między Warszawą, a Katowicami i Krakowem ze zwiększeniem prędkości do 200 km/h.

(dowód, akta kontroli str. 149-175, 328-331, 433-440, 1044-1342)

²⁴ Dalsze ustalenia dot. realizacji WPIK przedstawione zostały w punkcie 2 na str. 14 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Opis stanu
faktycznego

1.2. Zgodność wybranych strategii i wieloletnich planów PKP PLK S.A. z programami rządowymi oraz strategiami Grupy PKP S.A.

Określone w dokumentach „Strategia rozwoju infrastruktury kolejowej do 2013 roku i lata dalsze”, „Wieloletni Program Inwestycji w infrastrukturę kolejową przewidzianych do realizacji przez PKP PLK S.A. w latach 2010 – 2013”, „Wieloletni Program Inwestycji w infrastrukturę kolejową przewidzianych do realizacji przez PKP PLK S.A. w latach 2010 – 2013”, WPIK do 2013 oraz WPIK do 2015, kierunki działań modernizacyjnych, cele, wytyczne rozwojowe oraz wskazania były zgodne z obowiązującymi w Spółce programami rządowymi oraz strategiami PKP S.A. m.in. :

- „Strategią restrukturyzacji i prywatyzacji Grupy PKP S.A.”, przyjętą przez Radę Ministrów w dniu 22 lutego 2005 r.,
- „Polityką Transportową Państwa na lata 2006 – 2025”, przyjętą przez Radę Ministrów 29 czerwca 2005 r.,
- „Programem Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013”, zatwierdzonym przez Radę Ministrów 29 listopada 2009 r.,
- „Master Planem dla transportu kolejowego w Polsce do 2030 roku” wraz z Dokumentem implementacyjnym porządkującym wdrażanie Master Planu, przyjętym uchwałą Rady Ministrów z 19 grudnia 2008 r.,
- „Strategią dla transportu kolejowego do roku 2013”, przyjętą przez Radę Ministrów 17 kwietnia 2007 r., ze zmianą z 19 lutego 2008 r.,
- „Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko”, przyjętym przez Radę Ministrów 29 listopada 2006 r.,
- „Strategią Grupy Kapitałowej PKP na lata 2012 – 2015”, przyjętą uchwałą nr 826 Zarządu PKP S.A. z 2 października 2012 r.,
- „Strategią Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.)”, przyjętą przez Radę Ministrów 22 stycznia 2013 r.

Powyższe dokumenty rządowe nie odnosiły się do zagadnień przekazywania przez PKP S.A. mienia niezbędnego do prowadzenia działalności do spółek oraz restrukturyzacji spółek, poza ogólnymi (bez dat realizacji) zapisami w „Strategii restrukturyzacji i prywatyzacji grupy PKP S.A.” z 22 lutego 2005 r. oraz w „Strategii dla transportu kolejowego do roku 2013” z 19 lutego 2008 r. Ujęte w ww. dokumentach wskazania i zalecenia, odnoszące się do kolejowej sieci transportowej w Polsce, dotyczyły przede wszystkim.:

- zahamowania degradacji i stopniowej poprawy stanu infrastruktury kolejowej,
- modernizacji i rozwoju infrastruktury kolejowej do minimalnych parametrów AGC/AGTC w tym głównie linie E-20, E-30/CE-30, E-59, E-65/CE-65, E-75,
- zapewnienia równego i niedyskryminacyjnego dostępu przewoźników do infrastruktury kolejowej,
- poprawy bezpieczeństwa ruchu kolejowego,

- dostosowania infrastruktury do przewozów między głównymi miastami w Polsce z prędkościami 160 – 200 km/h,
- budowy linii dużych prędkości ≥ 250 km/h,
- wdrażania Europejskiego Systemu Zarządzania Ruchem Kolejowym (ERTMS).

(dowód, akta kontroli str. 138-175, 179-247, 307-309, 441-442, 307-311)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.3. Zlecenie wybranych opracowań dotyczących strategii i wieloletnich programów działalności Spółki

Opis stanu
faktycznego

PKP PLK S.A. zleciła, w ramach prac rozwojowych i wspomagających działalność Spółki, opracowanie 4 projektów strategii, w tym m.in. dwóch niżej wymienionych:

1. „Strategia wdrażania TSI PRM w Polsce w zakresie dostosowania infrastruktury kolejowej do obsługi osób z ograniczoną możliwością poruszania się”. Umowa została zawarta w dniu 14 lipca 2009 r. przez PKP PLK S.A. z Centrum Naukowo – Technicznym Kolejnictwa. W umowie ustalono termin wykonania opracowania na 4 miesiące od daty podpisania umowy, a całkowite wynagrodzenie wykonawcy określono na „[...]”²⁵ brutto. W umowie określono warunki odstąpienia od umowy oraz przewidziano kary za nieterminowe lub nienależyte wykonanie umowy.

Ustalono, że dnia 24 listopada 2009 r. opracowanie w przedstawionym kształcie nie zostało przyjęte przez komisję wyznaczoną do jego odbioru, która uzgodniła termin przekazania uwag Wykonawcy do 30 listopada 2009 r.

Zamawiający nie nałożył kary umownej za nienależyte wykonanie opracowania, natomiast wyznaczył 14 dniowy termin usunięcia wad.

Ponieważ Wykonawca nie usuwał należycie wad opracowania, jeszcze dwukrotnie powtarzano procedurę zgłaszania wad i usterek.

Dopiero opracowanie przedłożone w dniu 23 marca 2010 r. zostało przyjęte końcowym protokołem odbioru w dniu 19 kwietnia 2010 r.

Wg wyjaśnień złożonych przez PKP PLK S.A., dokumentami stanowiącymi podstawę zmian terminów odbioru pracy były protokoły komisji oraz notatki ze spotkań z wykonawcą. Wyjaśniono też, iż intencją PKP PLK S.A. było otrzymanie opracowania na odpowiednim poziomie merytorycznym. Mając na uwadze potrzebę dodatkowych uściśleń i wyjaśnień, niezbędnym stało się kilkakrotne powtórzenie procedury odbioru. Odebranie opracowania w terminie, ale z wadami, oznaczałoby konieczność ponownego zlecenia opracowania, co wiązałoby się z dodatkowymi kosztami (których nie zrekompensowałyby nałożone kary umowne) i przedłużeniem terminu otrzymania Strategii.

2. „Aktualizacja Master Planu dla transportu kolejowego w Polsce do 2030 roku (etap I) oraz Dokumentu Implementacyjnego porządkującego wdrażanie Master Planu dla transportu kolejowego w Polsce do 2030 roku (etap II) w zakresie

²⁵ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. wartości umowy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy

dotyczącym infrastruktury kolejowej zarządzanej przez PKP PLK S.A.". W umowie zawartej w dniu 14 października 2011 r. przez PKP PLK S.A. z Instytutem Kolejnictwa (b. Centrum Naukowo – Techniczne Kolejnictwa) określono m.in. termin wykonania aktualizacji Master Planu do 31 października 2011 r. (dwa tygodnie) oraz Dokumentu implementacyjnego do 15 listopada 2011r. (miesiąc), a wynagrodzenie ustalono w wysokości „[...]”²⁶. W umowie przewidziano kary za nieterminowe lub nienależyte wykonanie umowy oraz określono warunki odstąpienia od umowy.

W dniu 30 listopada 2011 r. Zespół Monitorujący powołany do oceny i odbioru przedmiotu umowy stwierdził, że przedstawione przez Instytut Kolejnictwa materiały nie spełniają wymagań opisanych w załączonej do umowy Karcie Programowej. W notatce ze spotkania Zespołu określono wskazania dotyczące przepracowania materiałów przez Instytut Kolejnictwa oraz ustalono nowy termin wykonania opracowania na 20 grudnia 2011 r. Odbiór opracowania nastąpił dopiero 11 kwietnia 2012 r., po kilkakrotnych modyfikacjach, a ponadto odstąpiono od realizacji etapu II, traktując tę sytuację jako zaistnienie „siły wyższej”. Zatem etap I opracowania odebrany został z 5 - miesięcznym opóźnieniem w porównaniu z terminami umownymi. Wg wyjaśnień złożonych przez PKP PLK S.A., złożoność opracowania oraz podjęte w trakcie odbioru prac decyzje o kluczowym znaczeniu dla treści Master Planu (etap I) były powodem kilkakrotnych modyfikacji opracowania, co przesądziło o odstąpieniu od realizacji Dokumentu Implementacyjnego (etap II). Wyjaśniono również, że nie zastosowano kar umownych, ponieważ ustalono, iż zapłata wynagrodzenia obejmie tylko etap I, co zaspokoi roszczenia Wykonawcy z tytułu wykonania umowy. Wynagrodzenie zmniejszono o 1/3 (wartość II etapu pracy), co uznano za swoistą karę nałożoną na Wykonawcę.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Złożone przez PKP PLK S.A. wyjaśnienia na temat przyczyn odstąpienia od zastosowania kar umownych, z tytułu opóźnień w wykonaniu ww. umów przez Instytut Kolejnictwa, nie znajdują w pełni potwierdzenia w analizowanym materiale dowodowym. Biorąc jednak pod uwagę cel działania Spółki, jakim było otrzymanie od wykonawców rzetelnych opracowań, spełniających oczekiwania zamawiającego, NIK nie zaliczyła tych działań do nieprawidłowości. Należy jednak podkreślić, że wszelkie zmiany, związane ze zmianą terminu realizacji zamówienia lub niestosowaniem kar umownych, powinny być dokonywane w formie aneksów do umowy.

(dowód, akta kontroli str. 330-396, 413-414, 449-450)

²⁶ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. wartości wynagrodzenia wykonawcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy

1.4. Realizacja strategii i wieloletnich planów działalności PKP PLK S.A.

Opis stanu
faktycznego

1. Zadania inwestycyjne, w tym realizowane przez PKP PLK S.A. w ramach strategii i wieloletnich planów, objęte były kontrolami przeprowadzanymi przez Biuro Kontroli i Audytu Wewnętrznego m. in. w zakresie :

- „Realizacja zadania inwestycyjnego „Przebudowa układów torowych i rewitalizacja infrastruktury kolejowej w rejonach nastawczych ZZB i ZTC stacji Zajączkowo Tczewskie w związku z koniecznością całkowitego zamknięcia tego szlaku na czas prowadzenia modernizacji linii kolejowej E65” (2010 r.),
- „Realizacja zadań inwestycyjnych na terenie IRO Warszawa” (2010 r.),
- „Realizacja projektu POIŚ 7.2-26 – Przygotowanie budowy linii dużych prędkości”(2011 r.),
- „Kontrola inwestycji KDP Węzeł Łódzki” (2012 r.),
- „Kontrola w zakresie procesów inwestycyjnych na linii E-65” (2012 r.),
- „Przygotowanie i realizacja projektów w ramach inwestycji współfinansowanych z POIŚ (2012 r.).

Audytami wewnętrznymi objęto m.in.:

- „Rozliczenie ostateczne projektów inwestycyjnych” (2010 r.)
- „Wybór wykonawców dla projektów realizowanych w ramach POIŚ” (2010 r.)
- „Zapewnienie źródeł finansowania dla projektów POIŚ” (2010 r.)
- „Ocenę zaawansowania w realizacji projektów inwestycyjnych (2011 r.).

Zadania inwestycyjne współfinansowane przez UE, były kontrolowane także przez Centrum Unijnych Projektów Transportowych (CUPT)²⁷. W okresie 2010 r. – I półrocze 2013 r. CUPT przeprowadził 7 kontroli realizacji inwestycji na liniach E-30, E-20/CE-20, E-65/CE-65, E-30 i E-75 oraz w okresie 2012 – I poł. 2013 r. 51 kontroli postępowań o udzielenie zamówień publicznych na roboty budowlane z realizacją inwestycji przez PKP PLK S.A.

(dowód, akta kontroli str. 284-295, 401-409)

2. W okresie objętym kontrolą Spółka realizowała cele i zadania określone m.in. w: „Strategii rozwoju infrastruktury kolejowej do 2013 roku i lata dalsze” (z 2005 r.), „Wieloletnim Programie Inwestycji w infrastrukturę kolejową przewidzianych do realizacji przez PKP PLK S.A. w latach 2010 – 2013” (z 2010 r.), „Wieloletnim Programie Inwestycji Kolejowych do roku 2013 z perspektywą do roku 2015. Infrastruktura kolejowa zarządzana przez PKP PLK S.A.” (z 2011 r.) oraz „Wieloletnim Program Inwestycji Kolejowych do roku 2015. Infrastruktura kolejowa zarządzana przez PKP PLK S.A.” (z 2013 r.).

Wymienione dokumenty, wraz z opracowanymi szczegółowymi harmonogramami realizacji poszczególnych zadań inwestycyjnych, stanowiły podstawę do opracowywania rocznych planów działalności Spółki. Termin realizacji

²⁷ Utworzone na podstawie zarządzenia nr 5 Ministra Transportu z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie utworzenia państwowej jednostki budżetowej Centrum Unijnych Projektów Transportowych (CUPT). Przedmiotem działalności Centrum jest wdrażanie programów i projektów współfinansowanych ze środków UE.

pozostałych celów wynikał z okresów obowiązywania poszczególnych dokumentów Spółki.

Stwierdzono, że Spółka nie zrealizowała następujących celów i zadań, określonych w strategii i wieloletnich planach, w pełnym zakresie i terminach ustalonych w tych dokumentach:

- a) nie zmodernizowała linii kolejowych nr 4, nr 9, nr 30, nr 213, nr 23, nr 64, nr 271, nr 507,
- b) nie ograniczyła sieci kolejowej PKP PLK SA do 16.500 km linii i od celu tego odstąpiono, gdyż uznano, iż długość sieci kolejowej uległa już istotnemu zmniejszeniu i z tego względu nie będzie już ulegała większym zmianom,
- c) nie przystosowała żadnego odcinka linii do maksymalnej prędkości 200 km/h, przy zakładanym przystosowaniu do tej prędkości 700 km linii,
- d) nie obniżyła (do końca 2013 r.) stawek dostępu do infrastruktury PKP PLK SA, w celu poprawy konkurencyjności transportu kolejowego, które założono w :
 - *Strategii restrukturyzacji i prywatyzacji Grupy PKP SA (z 2005 r.)* - realizacja polityki sukcesywnego zmniejszania stawek dostępu do infrastruktury kolejowej,
 - *Strategii dla transportu kolejowego do roku 2013 (z 2007 r.)* - utrzymana miała być zasada (wprowadzona zmianą ustawy o transporcie kolejowym z dnia 16.12.2005 r.) dofinansowania kosztów remontów i utrzymania infrastruktury kolejowej ze środków publicznych, ze skutkiem obniżania cen dostępu do infrastruktury,
 - *Strategii Grupy Kapitałowej PKP SA na lata 2012 - 2015 (z 2012 r.)* - w optymalnym scenariuszu wzrost stawek opłat powinien zostać zahamowany lub powinny one ulec zmniejszeniu.

(dowód, akta kontroli str. 271-277, 296-305, 318-321, 445-446)

3. PKP PLK S.A. rozpoczęła, a następnie odstąpiła od realizacji „Programu budowy i uruchomienia przewozów kolejami dużych prędkości w Polsce”²⁸, przyjętego uchwałą Rady Ministrów nr 276/2008 z dnia 19 grudnia 2008 r.

W uzasadnieniu uchwały wskazane zostało m.in., że jest to program strategiczny, którego celem jest zaprogramowanie przedsięwzięcia inwestycyjnego polegającego na budowie nowej linii kolejowej, która miała połączyć Warszawę z Łodzią, Wrocławiem i Poznaniem. Program miał stanowić podstawę do rozpoczęcia działań związanych z tą inwestycją i być realizowany jednocześnie z programem modernizacji i rewitalizacji konwencjonalnej sieci kolejowej, którego założenia zostały określone w Master Planie dla transportu kolejowego do roku 2030. Działania ustalone w Programie KDP i Master Planie miały się nawzajem uzupełniać tak, aby powstał w Polsce nowoczesny system transportu kolejowego. Nakłady na inwestycję, której realizację przewidziano na lata 2008 – 2020, oszacowano na 22 mld zł, a na zakup taboru na 3,2 mld zł.

²⁸ Zwanego dalej również Programem KDP.

Harmonogram realizacji Programu KDP przewidywał wykonanie :

- prac przygotowawczych, które miały się rozpocząć w II półroczu 2008 r.,
- prac budowlanych w latach 2014 – 2019,
- testów i prób powykonawczych w latach 2018 – 2020.

Uchwałą nr 647/2011 Zarządu PKP PLK S.A. z dnia 3 października 2011 r. zaakceptowano wariant 1 przebiegu linii dużych prędkości, rekomendowany przez wykonawcę Studium Wykonalności.

Sieć kolei dużych prędkości miała obejmować poza nową linią Warszawa – Łódź – Poznań/Wrocław następujące linie, przewidziane do modernizacji:

- Centralna Magistrala Kolejowa (prędkość maksymalna 250 km/h a w dalszym etapie 300 km/h),
- odgałęzienie od Centralnej Magistrali Kolejowej : Psary – Kraków (200 km/h),
- Warszawa – Gdynia (do 2013 r. prędkość max. 200km/h),
- Poznań –Szczecin (do 2014 r. prędkość max 200 km/h),
- Warszawa – Białystok (do 2014 r. prędkość max.200 km/h).

We wstępnym harmonogramie prac przygotowawczych Programu KDP określono następujące terminy realizacji prac przygotowawczych:

- dokumentacja i decyzje środowiskowe – termin I kw. 2011 r.

Wg wyjaśnień złożonych przez PKP PLK S.A., Spółka czyniła starania o umieszczenie projektowanej linii w wykazie linii o znaczeniu państwowym, składając wnioski w tej sprawie do MTBiGM, które jednak nie zostały zaakceptowane.

- dokumentacja i uzyskanie decyzji lokalizacyjnych – termin poł. 2012 r.

Wg wyjaśnień złożonych przez PKP PLK S.A., z uwagi na brak decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych nie prowadzono działań w powyższym zakresie.

- ustalenie i regulacja stanów prawnych gruntów oraz przeprowadzenie procedury wykupu – termin 2013 r.

Wg wyjaśnień złożonych przez PKP PLK S.A., ze względu na brak decyzji środowiskowych i lokalizacyjnych nie prowadzono procedury wykupu gruntów. Przeprowadzenie wykupu gruntów pod inwestycję wymagało bowiem zabezpieczenia ok. 400 mln zł w budżecie państwa (wg szacunku z 2008 r.).

W związku z wdrożeniem Programu KDP, PKP PLK S.A. do listopada 2013 r. wydatkowała: 69,1 mln zł z tytułu 5 umów zawartych w celu jego realizacji²⁹ oraz 2,8 mln zł na opracowania okołoprojektowe.

Stwierdzono, że PKP PLK S.A. wstrzymała dalszą realizację przedsięwzięć, przewidzianych ww. harmonogramem, pomimo że uchwała Rady Ministrów nr 276/2008 z dnia 19 grudnia 2008 r., którą przyjęty został „Program budowy

²⁹ Przedmiotem umów były studia wykonalności Programu KDP oraz analiza uwarunkowań społecznych, określonych w ramach projektu POIiŚ 7.1-26 „Analiza kierunków rozwoju sieci kolejowej w Polsce z uwzględnieniem ograniczeń w węzłach kolejowych” (z czego 2 opracowania zostały zakończone, a 3 - do czasu zakończenia niniejszej kontroli- były w trakcie realizacji).

i uruchomienia przewozów kolejami dużych prędkości w Polsce”, do czasu zakończenia niniejszej kontroli, nie została uchylona lub zmieniona.

Wg wyjaśnień na temat przyczyn wstrzymania realizacji przedsięwzięć ustalonych Programem Program KDP, złożonych przez PKP PLK S.A. Program KDP „...nadal obowiązuje ponieważ nie została podjęta uchwała Rady Ministrów uchylająca ten program. W związku z informacją Ministra Transportu Budownictwa i Gospodarki Morskiej o zamrożeniu prac i przesunięciu terminu do 2030 roku, działania Spółki związane z realizacją Programu zostały ograniczone. Zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku) przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 22 stycznia 2013 r. decyzja w sprawie budowy systemu kolei dużych prędkości uzupełnionego o tzw. „Y” ma być podjęta do 2020 r.”

W odpowiedzi z dnia 20 lipca 2012 r., udzielonej na interpelację poselską nr 6453, dotyczącą realizacji Programu KDP, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie TBiGM stwierdził m.in., że: *„zgodnie ze stanowiskiem rządu RP finalizacja budowy linii dużych prędkości została przesunięta na rok 2030. Rozpoczęte prace studialne związane z tym projektem są kontynuowane. Projekt KDP (z uwzględnieniem przesunięcia realizacji w czasie do 2030 r.) ujęto w dokumencie dotyczącym ładu przestrzennego Polski przyjętym uchwałą Rady Ministrów nr 239 z dnia 13 grudnia 2011 r. pn. „Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030”. Dokument ten jest najważniejszym krajowym dokumentem strategicznym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego kraju.*

(dowód, akta kontroli str. 410-432, 793-802)

4. Prezes UTK decyzją z 8 listopada 2013 r. zatwierdził, przewidziane do wprowadzenia przy rozkładzie jazdy pociągów na lata 2013/2014, nowe stawki opłat za dostęp do infrastruktury kolejowej PKP PLK S.A., obniżone średnio o 20,4% do 8,92 zł/pocmk, w porównaniu do obowiązujących w rozkładzie jazdy na lata 2012/2013. Obniżenie stawek opłat nastąpiło na skutek uwzględnienia wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w Luksemburgu z dnia 30 maja 2013 r. W kalkulacji stawek opłat uwzględniono jedynie te koszty, które mogły być uznane za bezpośrednio ponoszone jako rezultat wykonywania przewozów pociągami. W wyroku Trybunału (sprawa C-512/10 Komisja/Polska) orzeczono, że Polska uchybiła niektórym ciążącym na niej zobowiązaniom, wynikającym z prawa Unii Europejskiej w dziedzinie transportu kolejowego³⁰. Z uwagi na wprowadzaną obniżkę o 20% średniej stawki jednostkowej opłaty podstawowej za dostęp do infrastruktury, brakiem dofinansowania z budżetu państwa i Funduszu

³⁰ W wyroku stwierdzono m.in.: „Nie przyjmując środków zachęcających zarządcę infrastruktury kolejowej do zmniejszenia kosztów zapewnienia infrastruktury i wielkości opłat za dostęp do niej, a także umożliwiając, przy obliczaniu opłaty za minimalny pakiet dostępu i dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów, uwzględnienie kosztów, które nie mogą być uznane za bezpośrednio ponoszone jako rezultat wykonywania przewozów pociągami, RP uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążą odpowiednio na mocy art. 6 ust. 2 i art. 7 ust. 3 dyrektywy 2001/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 lutego 2001 r. w sprawie alokacji zdolności przepustowej infrastruktury kolejowej i pobierania opłat za użytkowanie infrastruktury kolejowej oraz przyznawania świadectw bezpieczeństwa, zmienionej dyrektywą 2004/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r.”

Kolejowego wpływającego na obniżenie stawek jednostkowych opłaty podstawowej, MTBiGM zapewniło dofinansowanie na 2014 r. kosztów operacyjnych Spółki w kwocie o 897 mln zł większej od dotychczas zapewnionej w limitach projektu budżetu oraz Funduszu Kolejowego (pismo MTBiGM nr TKs-0781-5414 z 10 września 2013 r.).

W związku z ww. wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości UE, do PKP PLK S.A. zostało złożone przez przewoźnika kolejowego, w dniu 29 listopada 2013 r., „wezwanie do zapłaty” - zwrotu pobranych bezprawnie opłat za dostęp do infrastruktury kolejowej, na kwotę 704,4 mln zł.

(dowód, akta kontroli str. 271-277, 296-305, 318-321, 445-446)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie ustalono nieprawidłowości polegające na niepełnym i nieterminowym realizowaniu zadań, określonych w strategii i wieloletnich planach działalności³¹:

- nie zmodernizowano linii kolejowych nr 4, nr 9, nr 30, nr 213, nr 23, nr 64, nr 271, nr 507,
- nie przystosowano żadnego odcinka linii do maksymalnej prędkości 200 km/h, przy zakładanym przystosowaniu do tej prędkości 700 km linii,
- nie obniżono stawek dostępu do infrastruktury kolejowej zarządzanej przez PKP PLK S.A. w celu poprawy konkurencyjności transportu kolejowego, założonej we wskazanych dokumentach programowych.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Realizacja rocznych planów rzeczowych i finansowych oraz pozyskiwanie i wykorzystanie środków finansowych z Unii Europejskiej

Opis stanu
faktycznego

Roczne plany działalności gospodarczej uchwalone przez Zarząd Spółki, zostały zaopiniowane pozytywnie przez Radę Nadzorczą oraz zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie. Plany te zostały opracowane w oparciu o obowiązujące strategie i wieloletnie plany działalności.

(dowód: akta kontroli str. 1002-1031)

Zarząd Spółki zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości³² sporządzał w latach 2010 -2012 sprawozdania finansowe, które były poddawane ocenie niezależnego biegłego rewidenta.

³¹ Tj. zadań ustalonych w :

- *Strategii restrukturyzacji i prywatyzacji Grupy PKP S.A.* (z 2005 r.) dot. realizacji polityki sukcesywnego zmniejszania stawek dostępu do infrastruktury kolejowej,
- *Strategii dla transportu kolejowego do roku 2013* – dot. dofinansowania kosztów remontów i utrzymania infrastruktury kolejowej ze środków publicznych, w celu obniżania cen dostępu do tej infrastruktury,
- *Strategii Grupy Kapitałowej PKP S.A. na lata 2012 -2015* (z 2012 r.) – wg której, wzrost stawek opłat za korzystanie z infrastruktury kolejowej (w optymalnym scenariuszu) powinien zostać zahamowany lub powinny one ulec zmniejszeniu.

³² Dz. U. z 2013 r., poz.330.

(dowód: akta kontroli str. 1343-1630)

1. W planie działalności na 2010 r. założono przychody na poziomie „[...]”³³ a także dofinansowanie z budżetu państwa w wysokości: 850.000 tys. zł (dotacja budżetowa na dofinansowanie kosztów remontów i utrzymania infrastruktury kolejowej); 70.000 tys. zł (dofinansowanie ze środków Funduszu Kolejowego utrzymania i remontów infrastruktury kolejowej); 44.000 tys. zł (dotacja celowa z tytułu refundacji wydatków poniesionych przez PKP PLK S.A. w związku z wdrażaniem projektów inwestycyjnych w ramach POIS na lata 2007-2013).

Koszty oszacowano na poziomie „[...]”³⁴.

Założono także powołanie Zespołu ds. racjonalizacji funkcjonowania Spółki PKP PLK S.A. (decyzja Prezesa PKP PLK S.A. z dnia 14 kwietnia 2010 r.) którego celem było „opracowanie założeń i kontrola realizacji przez jednostki organizacyjne Spółki przedsięwzięć oszczędnościowych, a także ustalenie przedsięwzięć racjonalizujących funkcjonowanie Spółki z punktu widzenia struktur organizacyjnych i kosztów operacyjnych.” Łączne oszczędności planowane do uzyskania w wyniku prac Zespołu oszacowano na „[...]”³⁵.

W zakresie działalności inwestycyjnej zaplanowano na 2010 rok środki na realizację zadań w łącznej wysokości „[...]”³⁶ w tym m.in: środki budżetowe – 1.540.643 tys. zł, fundusz spójności – 803.616 tys. zł, „[...]”³⁷.

Zaplanowano realizację: 65 projektów realizowanych przy udziale środków budżetowych, 21 zadań realizowanych z Regionalnego Programu Operacyjnego przy udziale Funduszu Kolejowego, w łącznej kwocie 194.724 tys. zł, „[...]”³⁸, 1 zadanie realizowane z Funduszu Kolejowego z udziałem środków własnych w łącznej kwocie 16.394 tys. zł na modernizację linii kolejowej mającej na celu likwidację ograniczeń prędkości ruchu pociągów. Jako priorytetowe wskazano zadania realizowane z udziałem środków budżetowych oraz UE.

(dowód: akta kontroli str. 314-315)

³³ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. planowanych przez spółkę przychodów i sprzedaży. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

³⁴ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. planowanych przez spółkę kosztów. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

³⁵ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. planowanych przez spółkę oszczędności. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

³⁶ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. nakładów inwestycyjnych planowanych przez spółkę. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

³⁷ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. części źródeł nakładów inwestycyjnych planowanych przez spółkę. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

³⁸ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. nakładów na zadania inwestycyjne realizowanych przez spółkę ze środków własnych. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

W 2010 r. PKP PLK S.A. uzyskała przychody „[...]”³⁹. Koszty działalności „[...]”⁴⁰.

Dotację budżetową na dofinansowanie kosztów remontów i utrzymania infrastruktury kolejowej wykorzystano w kwocie 849.913,7 tys. zł (tj. 99% planu); dofinansowanie ze środków Funduszu Kolejowego utrzymania i remontów infrastruktury kolejowej wykorzystano w wysokości 69.461,1 tys. zł (tj. 99,2% planu), w zakresie inwestycji wykorzystano w kwocie 46.155,8 tys. zł (tj. 27,3% planu).

Wykonanie planu nakładów inwestycyjnych w 2010 r. wyniosło ogółem „[...]”⁴¹ w tym m.in.: środki budżetowe 1.021.125,8 tys. zł, środki europejskie (ISPA/FS, FS, EFRR, TEN-T) 834.016,3 tys. zł (plan 965.971,6 tys. zł), tj. 86,3% planu. Realizując powyższe nakłady osiągnięto m.in. następujące efekty rzeczowe:

- modernizacja torów - wykonano 445,004 tkm tj. 133% planu,
- budowa obiektów inżynierskich- wykonano 271 szt. tj. 98 % planu.

Zarząd PKP PLK S.A. uchwałą z dnia 5 października 2011 r. przyjął do realizacji „Wieloletni Program Inwestycji Kolejowych 2010-2013”, obejmujący inwestycje realizowane z wykorzystania środków finansowych, których dysponentem jest minister właściwy ds. transportu. Ministerstwo Infrastruktury zaakceptowało ww. program 4 marca 2011 r. Program obejmował 116 zadań inwestycyjnych z realizacją do 2015 r. o łącznej wartości 39.093.350,8 tys. zł, w tym w latach 2010-2013 w kwocie 23.947.421,3 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 1920-2030)

Sprawozdanie finansowe za rok obrotowy 2010 wykazało wartość rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych w kwocie 21.381 mln zł, bilans sporządzony na dzień 31.12.2010 r. po stronie aktywów i pasywów wykazał sumę 23.435.268 tys. zł, rachunek zysków i strat sporządzony za okres od 01.01.2010 r. do 31.12.2010 r. wykazał stratę netto w kwocie 443.878 tys. zł, zestawienie zmian w kapitale własnym za ww. okres wykazało zwiększenie kapitału własnego o kwotę 55.832,2 tys. zł, rachunek przepływów pieniężnych za wskazany okres wykazał zmniejszenie stanu środków pieniężnych o kwotę 101.575,3 tys. zł. Biegły stwierdził, że sprawozdanie we wszystkich istotnych aspektach przedstawia rzetelnie i jasno informacje istotne dla oceny sytuacji majątkowej i finansowej Spółki, zostało sporządzone zgodnie z polityką rachunkowości, było zgodne z wpływającymi na treść sprawozdania finansowego przepisami prawa i postanowieniami statutu. Zastrzeżenia biegłego dotyczyły nie przeprowadzenia przez Spółkę testu na trwałą utratę wartości rzeczowych

³⁹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. źródeł i wysokości uzyskanych przez spółkę przychodów. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁴⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. ponoszonych przez spółkę kosztów. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁴¹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. kwoty poniesionych przez spółkę ogółem nakładów inwestycyjnych. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

aktywów trwałych i wartości niematerialnych i prawnych, pomimo ujemnych wyników generowanych na działalności operacyjnej. W związku z powyższym, biegły nie był w stanie stwierdzić, „...czy jest konieczny oraz jaka byłaby potencjalna wartość odpisu aktualizującego wartość rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych do ich wartości użytkowej oraz wpływu takiego odpisu na wynik finansowy i kapitały Spółki ...”.

(dowód: akta kontroli str. 1537-1630)

2. W planie działalności na 2011 r. założono przychody na poziomie „[...]”⁴², a także dofinansowanie z budżetu państwa w wysokości: 1.000.000 tys. zł (dotacja budżetowa na dofinansowanie kosztów remontów i utrzymania infrastruktury kolejowej); 70.000 tys. zł (dofinansowanie ze środków Funduszu Kolejowego utrzymania i remontów infrastruktury kolejowej); 44.448,5 tys. zł (dotacja celowa z tytułu refundacji wydatków poniesionych przez PKP PLK S.A. w związku z wdrażaniem projektów inwestycyjnych w ramach POIS na lata 2007-2013). Oszacowano koszty na poziomie „[...]”⁴³. W zakresie działalności inwestycyjnej zaplanowano na 2011 rok środki na realizację zadań w łącznej wysokości „[...]”⁴⁴, w tym. m.in: środki budżetowe – 3.274.450 tys. zł, kredyt EBI – 462.425 tys. zł, „[...]”⁴⁵. Zaplanowano łącznie realizację 153 projektów (103 kontynuowane i 50 nowych): 52 projekty realizowane przy udziale środków budżetowych (w tym 36 zadań - budownictwo inwestycyjne, 16 zadań dokumentacja), 51 zadań realizowanych z Regionalnego Programu Operacyjnego przy udziale Funduszu Kolejowego.

(dowód: akta kontroli str. 314-315)

W 2011 r. PKP PLK S.A. uzyskała przychody „[...]”⁴⁶. Koszty działalności „[...]”⁴⁷. Spółka w 2011 r. poniosła stratę w wysokości 598.221,8 tys. zł „[...]”⁴⁸. Realizacja wydatków majątkowych została opisana w części dotyczącej realizacji Wieloletniego programu inwestycji kolejowych do roku 2013 z perspektywą do 2015 r. (dalej WPIK do 2013 r.)

⁴² Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. planowanych przez spółkę przychodów i sprzedaży. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁴³ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. planowanych przez spółkę kosztów. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁴⁴ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. nakładów inwestycyjnych planowanych przez spółkę. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁴⁵ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. części źródeł nakładów inwestycyjnych planowanych przez spółkę. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁴⁶ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. źródeł i wysokości uzyskanych przez spółkę przychodów. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁴⁷ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. ponoszonych przez spółkę kosztów. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁴⁸ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. realizacji planu finansowego i ponoszonych przez spółkę kosztów. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

(dowód: akta kontroli str. 1757-1919)

Sprawozdanie finansowe za rok obrotowy 2011 wykazało wartość rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych w kwocie 24.641 mln zł, bilans sporządzony na dzień 31.12.2011 r. po stronie aktywów i pasywów wykazał sumę 26.934.384 tys. zł. Rachunek zysków i strat sporządzony za okres od 1.01.2011 r. do 31.12.2011 r. wykazał stratę netto w kwocie 598.222 tys. zł. Zestawienie zmian w kapitale własnym za ww. okres wykazało zwiększenie kapitału własnego o kwotę 252.827 tys. zł, rachunek przepływów pieniężnych za wskazany okres wykazał zwiększenie stanu środków pieniężnych o kwotę 350.237 tys. zł. Biegły stwierdził, że sprawozdanie we wszystkich istotnych aspektach przedstawia rzetelnie i jasno informacje istotne dla oceny sytuacji majątkowej i finansowej Spółki, zostało sporządzone zgodnie z polityką rachunkowości, było zgodne z wpływającymi na treść sprawozdania finansowego przepisami prawa i postanowieniami statutu. Zastrzegł natomiast, że „...wobec niepewności co do przyjmowanych przez Spółkę założeń, w szczególności w zakresie przyszłej struktury finansowania nakładów inwestycyjnych (poziomu dofinansowania do inwestycji z środków unijnych, poziomu dofinansowania z budżetu Państwa), nie jesteśmy w stanie stwierdzić, czy jest konieczny oraz jaka byłaby potencjalna wartość odpisu aktualizującego wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych i prawnych do ich wartości użytkowej oraz wpływu takiego odpisu na wynik finansowy i kapitały Spółki na dzień bilansowy 31 grudnia 2011 roku....”

(dowód: akta kontroli str. 1440-1536)

3. W planie działalności na 2012 r. założono przychody na poziomie „[...]”⁴⁹, a także dofinansowanie z budżetu państwa w wysokości: 1.175.000,0 tys. zł (dotacja budżetowa na dofinansowanie kosztów remontów i utrzymania infrastruktury kolejowej); 170.000,0 tys. zł (dofinansowanie ze środków Funduszu Kolejowego utrzymania i remontów infrastruktury kolejowej); 51.329,4 tys. zł (dotacja celowa z tytułu refundacji wydatków poniesionych przez PKP PLK S.A. w związku z wdrażaniem projektów inwestycyjnych w ramach POIS na lata 2007-2013).

Oszacowano koszty na poziomie „[...]”⁵⁰.

W 2012 r. planowano kontynuację procesu zmian prowadzonych w oparciu o „Program Restrukturyzacji i Rozwoju PKP PLK S.A.” (opracowany i rekomendowany przez firmę doradczą zaangażowaną przez akcjonariuszy PKP PLK S.A.). Zarząd PKP PLK S.A. powołał zespół ds. Programu Restrukturyzacji i Rozwoju spółki (uchwała Nr 230/2011 z dnia 11 kwietnia 2011 r., ze zm.), który odpowiedzialny był za wdrożenie ponad czterdziestu inicjatyw

⁴⁹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. planowanych przez spółkę przychodów i sprzedaży. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁵⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. planowanych przez spółkę kosztów. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

restrukturyzacyjnych (założenia tego programu opisano w punkcie 3.1 niniejszego wystąpienia).

W zakresie działalności inwestycyjnej zaplanowano na 2012 rok środki na realizację zadań w łącznej wysokości „[...]”⁵¹ w tym. m.in: środki budżetowe – 2.007.400,2 tys. zł, środki UE – 2.202.795,3 tys. zł, „[...]”⁵². Zaplanowano łącznie realizację 155 projektów (97 kontynuowanych i 58 nowych). Planowane nakłady inwestycyjne przeznaczone zostaną na osiągnięcie m.in. następujących efektów: „[...]”⁵³.

(dowód: akta kontroli str. 314-315)

W 2012 r. PKP PLK S.A. uzyskała przychody „[...]”⁵⁴. Koszty działalności „[...]”⁵⁵.

(dowód: akta kontroli str. 1632-1756)

Sprawozdanie finansowe za rok obrotowy 2012 wykazało wartość rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych w kwocie 27.609.736 tys. zł, bilans sporządzony na dzień 31.12.2012 r. po stronie aktywów i pasywów wykazał sumę 30.219.607 tys. zł, rachunek zysków i strat sporządzony za okres od 01.01.2012 r. do 31.12.2012 r. wykazał stratę netto w kwocie 747.934 tys. zł, zestawienie zmian w kapitale własnym za ww. okres wykazało zwiększenie kapitału własnego o kwotę 419.777 tys. zł, rachunek przepływów pieniężnych za wskazany okres wykazał zwiększenie stanu środków pieniężnych o kwotę 210.488 tys. zł. Biegły stwierdził, że sprawozdanie finansowe PKP PLK S.A. przedstawia rzetelnie i jasno sytuację majątkową i finansową Spółki na dzień 31 grudnia 2012 r. Wynik finansowy oraz przepływy pieniężne za rok obrotowy kończący się tego dnia, zostało sporządzone, we wszystkich istotnych aspektach, zgodnie z zasadami rachunkowości obowiązującymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, określonymi w ustawie o rachunkowości i wydanych na jej podstawie przepisach wykonawczych, jest zgodne z wpływającymi na treść sprawozdania finansowego przepisami prawa i postanowieniami statutu Spółki oraz zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych, we wszystkich istotnych aspektach, ksiąg rachunkowych. Biegły zgłosił zastrzeżenie w następującej kwestii: *„Spółka podlega obowiązкови art. 28 ust. 7 ustawy o rachunkowości, który wymaga dokonania odpisu w razie wystąpienia trwałej utraty wartości aktywów. Zarząd Spółki w roku obrotowym 2011 i 2012 dokonał oceny trwałej utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych przyjmując*

⁵¹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. nakładów inwestycyjnych planowanych przez spółkę. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁵² Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. części źródeł nakładów inwestycyjnych planowanych przez spółkę. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁵³ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. zadań inwestycyjnych planowanych przez spółkę. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁵⁴ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. źródeł i wysokości uzyskanych przez spółkę przychodów. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁵⁵ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. ponoszonych przez spółkę kosztów. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

określone założenia, w szczególności w zakresie stopy dyskontowej oraz kształtowania się przyszłych przepływów pieniężnych. Analizy wskazują na wystąpienie trwałej utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych. Zarząd nie ujął dodatkowego odpisu aktualizującego wartość rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych na dzień 31 grudnia 2011 r. oraz 31 grudnia 2012 r. wynikającego z powyższej analizy. Nie było możliwe określenie wiarygodnej kwoty korekty rzeczowych aktywów trwałych, przychodów przyszłych okresów, wyniku netto oraz kapitałów własnych, która byłaby rezultatem rozpoznania odpisu aktualizującego wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych i prawnych na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2012 roku.”

(dowód: akta kontroli str. 1348-1434)

4. W planie działalności na 2013 r. założono przychody na poziomie „[...]”⁵⁶, a także dofinansowanie z budżetu państwa w wysokości: - 1.230.591 tys. zł (dotacja budżetowa na remonty i utrzymanie infrastruktury kolejowej); - 2.285.261,6 tys. zł (dotacja budżetowa inwestycyjna); - 40.415 tys. zł (dotacja na pomoc techniczną POIiŚ); - 31.892 tys. (rekompensata z tytułu normalizacji rachunkowości); - 429.156,8 tys. zł (dofinansowanie ze środków Funduszu Kolejowego). Oszacowano koszty działalności „[...]”⁵⁷. W planie działalności określono także potrzeby spółki w zakresie utrzymania infrastruktury. Roczne środki finansowe potrzebne na prace utrzymaniowe (w branży drogowej, branży energetyki i automatyki) w 2013 r. zaplanowano w wysokości „[...]”⁵⁸. W zakresie działalności inwestycyjnej zaplanowano na 2013 rok środki na realizację zadań w łącznej wysokości „[...]”⁵⁹, w tym m.in: środki budżetowe – 2.273.455 tys. zł, środki UE – 2.075.183 tys. zł, „[...]”⁶⁰.

(dowód: akta kontroli str. 314-315)

W 2013 r. (na koniec III kwartału) PKP PLK S.A. uzyskała przychody „[...]”⁶¹. Koszty działalności „[...]”⁶². „[...]”⁶³. (dowód: akta kontroli str. 1343-1347)

⁵⁶ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. planowanych przez spółkę przychodów i sprzedaży. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁵⁷ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. planowanych przez spółkę kosztów. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁵⁸ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. planowanych przez spółkę nakładów finansowych na prace utrzymaniowe. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁵⁹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. nakładów inwestycyjnych planowanych przez spółkę. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁶⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. części źródeł nakładów inwestycyjnych planowanych przez spółkę. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁶¹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. źródeł i wysokości uzyskanych przez spółkę przychodów. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁶² Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie szacunkowych wyników finansowych spółki na koniec III kwartału 2013 r. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

Zadania związane z gospodarowaniem środkami finansowymi, w tym z budżetu europejskiego, były przedmiotem m.in. następujących kontroli i audytów wewnętrznych :

- w 2010 r. – kontrole w zakładach Spółki, m.in. pn. „Realizacja zadań inwestycyjnych”; audyt wewnętrzny procesu „Rozliczanie ostateczne projektów inwestycyjnych”; audyt wewnętrzny procesu „zapewnienia źródeł finansowania dla projektów POIS”.
- w 2011 r. – kontrolę „Realizacji projektu POIS 7.1.-26 pn. „Przygotowanie budowy linii dużych prędkości.”; kontrolę kontraktu nr 2004/PL/16/PA/002-01 zawartego na „Wsparcie eksperckie z firmą Ernst & Young (...)” pn. „Pomoc techniczna w zakresie przygotowania i wdrażania projektów kolejowych współfinansowanych z FS”; audyt wewnętrzny „zapewniania źródeł finansowania dla projektów POIS”.
- w 2012 r. – audyt wewnętrzny przygotowania i realizacji projektu w ramach inwestycji współfinansowanych z POIS.

(dowód: akta kontroli str. 278-295)

5. Skumulowana strata PKP PLK S.A. (od momentu powstania Spółki) na koniec 2012 r. wyniosła 4.434.898 tys. zł. W latach 2010 – 2013 strata sukcesywnie się pogłębiała i według stanu na koniec III kwartału 2013 r. wzrosła o 1.895.172,6 tys. zł. Podejmowane w tym okresie działania restrukturyzacyjne nie przyniosły efektów w postaci poprawy wyników finansowych.

Biegli rewidenty badający sprawozdania za lata 2010 i 2011 zwrócili m.in. uwagę na to, że sprawozdania finansowe Spółki wykazywały skumulowane straty za lata poprzednie, które m.in. powodowały zagrożenie dla płynności Spółki i w wyniku tego dla kontynuacji działalności. Stwierdzili również, że *z uwagi na charakter Spółki, która prowadzi głównie działalność w zakresie zarządzania liniami kolejowymi, infrastrukturą kolejową oraz zapewnienia jej rozwoju i modernizacji, regulowaną przepisami ustawy z dnia 8 września 2000 roku o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe”⁶⁴ oraz ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym⁶⁵, a także z uwagi na brzmienie art. 6 pkt 4 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze⁶⁶ PKP PLK S.A. nie może być postawiona w stan upadłości.*

(dowód: akta kontroli str. 1343-1630, 2058-2094, 1632-2030, 2112-2123)

6. WPIK do 2013 r. swoim zakresem objął 118 projektów w latach 2011-2013, których łączny koszt określono na 19.229.002,7 tys. zł, z czego 9.362.513,7 tys. zł ze środków Unii Europejskiej, 7.438.197,3 tys. zł z publicznych środków krajowych oraz „[...]”⁶⁷. Zaplanowane zadania sfinansowane zostaną z POIS – 13.752.885 tys. zł, RPO – 1.527.504 tys. zł, pozostałe programy – 3.948.613,7 tys. zł. W programie ujęto prace przygotowawcze (20 projektów na 1.798 km linii kolejowych) o łącznej wartości 471.775,3 tys. zł, a także realizację

⁶³ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. ponoszonych przez spółkę kosztów. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁶⁴ Dz. U. Nr 84, poz. 948 ze zm.

⁶⁵ Dz. U. z 2013 r., poz. 1594.

⁶⁶ Dz. U. z 2013 r., poz. 1112 ze zm.

⁶⁷ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. innych źródeł finansowania programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

98 zadań obejmujących prace na 2.307,6 km linii, na wykonanie których przewidziano środki w wysokości „[...]”⁶⁸. Łącznie na koniec III kwartału 2013 r. spośród 118 projektów 26 zostało zakończonych, m.in:

1. Modernizacja linii kolejowej na odcinku Warszawa Wschodnia – Warszawa Stadion wraz z przebudową przystanku Warszawa Stadion i Stacji Warszawa Wschodnia;
2. Wymiana nawierzchni na linii nr 3 Warszawa – Kunowice na odcinku Łowicz Główny – Żychlin w torze nr 1 i 2;
3. Modernizacja linii kolejowej nr 94 Kraków Płaszów – Oświęcim na odcinku Kraków Bonarka – Kraków Swoszowice.

(dowód: akta kontroli str.1096-1132, 2031-2035)

7. W WPIK założono na koniec 2013 r. wykonanie m.in. 2.308 km linii kolejowych i budowę 1.599 szt. obiektów inżynierskich. Na koniec III kwartału 2013 r. wykonano łącznie 1.315 km linii kolejowych (57% planu) i wybudowano 860 obiektów inżynierskich (53% planu). Realizacja programu przebiegała następująco:

- 2011 r. – 506 km linii kolejowych, 214 obiektów inżynierskich;
- 2012 r. – 556 km linii kolejowych, 413 obiektów inżynierskich;
- 2013 r. (III kwartał) - 254 km linii kolejowych, 233 obiektów inżynierskich;

Zakładano także uzyskanie maksymalnej prędkości pociągów 160 km/h na 490 km torów, natomiast na koniec III kwartału 2013 r. prędkość tę podniesiono na 72 km torów (14,7% planu). Uzyskanie maksymalnej prędkości pociągów 200 km/h planowano na 595 km torów, a na koniec III kwartału 2013 r. prędkość tę uzyskano na 5 km torów (0,8% planu).

Wykonanie finansowe WPIK na koniec III kwartału 2013 r. wyniosło 8.420.542,7 tys. zł tj. 46,1% planu po zmianach, w tym w:

- 2011 r. – 2.840.484,2 tys. zł tj. 83% planu rocznego;
- 2012 r. – 3.649.741,2 tys. zł tj. 61,8 % planu rocznego;
- 2013 r. III kwartał – 1.930.317,3 tys. zł tj. 21,6% planu rocznego.

Wykonanie wydatków finansowanych z budżetu państwa i środków europejskich za lata 2011-2013 (III kwartał) wyniosło łącznie 6.358.003,5 tys. zł tj. 45% planu, w tym z POIS wydatkowano 4.551.570,4 tys. zł, tj. 40%, z czego w:

- 2011 r. – 1.846.963,7 tys. zł ogółem tj. 82,5% planu rocznego, w tym POIS 1.132.502,1 tys. zł tj. 75,1% planu rocznego;
- 2012 r. – 2.921.541,7 tys. zł ogółem tj. 66% planu rocznego, w tym POIS 2.166.898,1 tys. zł tj. 60% planu rocznego;
- 2013 r. (III kwartał) – 1.589.498,1 tys. zł ogółem tj. 21% planu rocznego, w tym POIS 1.252.170,2 tys. zł tj. 20% planu rocznego.

Wykonanie wydatków finansowanych z Unii Europejskiej (EFRR, TEN-T) za lata 2011-2013 (III kwartał) wyniosło łącznie 746.284,4 tys. zł, tj. 64% planu.

W poszczególnych latach było to odpowiednio:

- 2011 r. – 341.665,5 tys. zł ogółem tj. 95,6% planu;
- 2012 r. – 236.495 tys. zł ogółem tj. 36% planu;
- 2013 r. (III kwartał) – 168.123,9 tys. zł ogółem tj. 115% planu.

⁶⁸ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. nakładów inwestycyjnych planowanych przez spółkę. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

Przekroczenie wykonania planu w 2013 r. dotyczyło 5 projektów, w tym jednego finansowanego z TEN-T, a główną przyczyną było rozliczenie faktur z 2012 r. oraz zwiększenie zakresu rzeczowego jednego zadania.

(dowód: akta kontroli str. 1096-1132, 2031-2035)

Główną przyczyną niepełnej realizacji WPIK do 2013 r. było nieprawidłowe przygotowanie inwestycji, zarówno w zakresie rzeczowym, jak i finansowym. Stwierdzono następujące przyczyny opóźnień realizacji wybranych zadań inwestycyjnych:

1. Modernizacja linii kolejowej Rzeszów – Warszawa przez Kolbuszową etap II, zadanie planowane do realizacji w latach 2007 - 2013, łączna wartość planowanych wydatków w latach 2010 - 2013 wyniosła 73.917,4 tys. zł. Wg. stanu na koniec III kwartału 2013 r. zaawansowanie finansowe wyniosło jedynie 35% (tj. 25.847,5 tys. zł). Jak przyczynę opóźnień wskazano konieczność wykonania elektryfikacji na odcinku Ocice – Rzeszów. Od 2012 r. trwał proces uzgadniania z PKP Energetyka S.A. warunków umowy przyłączeniowej. Przewidywany termin podpisania umowy na elektryfikację linii ustalony został na I kwartał 2014 r. Roboty związane z elektryfikacją miały trwać 2 do 3 lat. W WPIK do 2015 r. wydłużono okres realizacji zadania do 2015 r.
2. Modernizacja linii kolejowej nr 237 Lębork – Maszewo Lęborskie, zadanie planowane do realizacji w roku 2012, łączna wartość planowanych wydatków w latach 2010-2013 wyniosła 3.140 tys. zł. Wg stanu na koniec III kwartału 2013 r. wydatkowano 99% zaplanowanych wydatków (3.107,5 tys. zł). Jako przyczyny opóźnień wskazano zbyt krótki termin realizacji w WPIK do 2013 r. Umowę na opracowanie dokumentacji projektowej i wykonanie robót budowlanych zawarto 22.08.2012 r. W dniu 27.02.2013 r. podpisano aneks do umowy wydłużający realizację kontraktu na lata 2012-2013. Według WPIK do 2015 r. wydłużono czas realizacji inwestycji do roku 2013 i zwiększono wartość zadania do kwoty 9.919,6 tys. zł.
3. Rewitalizacja i modernizacja tzw. „Helskiego korytarza kolejowego” – linii kolejowej nr 213 Reda – Hel, zadanie planowane do realizacji w latach 2009 - 2013, łączna wartość planowanych w latach 2010 - 2013 wydatków wyniosła 95.567,5 tys. zł, wg stanu na koniec III kwartału 2013 r. wydatkowano 19% zaplanowanych wydatków (tj. 33.437,1 tys. zł). Jako przyczynę opóźnień realizacji wskazano oszczędności przetargowe i uzyskanie zgody na realizację rozszerzonego zakresu rzeczowego zadania. Według WPIK do 2015 r. zmieniono czas realizacji inwestycji na lata 2008 - 2014 i zmniejszono wartość inwestycji do 133.476,5 tys. zł.
4. Modernizacja linii kolejowej nr 30 Łuków – Lublin Północny na odcinku Lubartów – Lublin Północny, zadanie planowane do realizacji w latach 2010 – 2013, łączna wartość planowanych w latach 2011- 2013 wydatków wyniosła 39.651,9 tys. zł wg. stanu na koniec III kwartału 2013 r. wydatkowano 102 % zaplanowanych wydatków (tj. 40.357,5 tys. zł). Jako przyczynę opóźnień wskazano rozszerzenie zakresu rzeczowego oraz zmianę wartości kosztorysowej zadania – konieczność aktualizacji studium wykonalności.

Według WPIK do 2015 r. zmieniono czas realizacji inwestycji na lata 2010-2015 i zwiększono wartość zadania do 53.296,4 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str.1096-1132, 1235-1342, 2124-2136)

8. Po upływie 7 lat od uruchomienia Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 - 2013 (POIŚ) Spółka nie podpisała umów o dofinansowanie dla 46,8% projektów znajdujących się na liście projektów indywidualnych. Niski stopień przygotowania i realizacji inwestycji współfinansowanych z programu był przyczyną wykorzystania zaledwie 14% ogólnej kwoty dofinansowania mimo upływu 5 lat od jego rozpoczęcia.

Wg stanu na marzec 2013 r., na podstawowej „Liście projektów indywidualnych Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko” znajdowały się 54 projekty PKP PLK S.A., a według stanu na sierpień 2013 r. – 62 projekty. Na koniec listopada 2013 r. podpisano 33 umowy o dofinansowanie o łącznej wartości netto 20.940,4 mln zł, co stanowiło 79% łącznej wartości projektów POIŚ, których beneficjentem była PKP PLK S.A. Nie złożono wniosków o dofinansowanie dla 16 projektów o łącznej wartości dofinansowania 1.246.848,3 tys. zł.

Według stanu na dzień 30.11.2013 r., 12 wniosków o dofinansowanie projektów o łącznej wartości 5.766.077,2 tys. zł, podlegało ocenie przez Centrum Unijnych Projektów Transportowych (dalej CUPT). Wśród tych projektów były złożone przez Spółkę w latach 2009 – 2012 m.in.:

- Prace przygotowawcze dla modernizacji linii kolejowej E 65 Grodzisk Mazowiecki - Katowice - Zebrzydowice/Zwardoń - granica państwa - faza II, wniosek złożony 2009-12-18. Jak wyjaśnił dyrektor CUPT: „Projekt z pierwotnym zakresem rzeczowym już zaakceptowany przez IP został przez beneficjenta wycofany w dn. 20.07.2012 r. z uwagi na konieczność weryfikacji zakresu rzeczowego. Konieczność istotnego zmniejszenia zakresu rzeczowego była konsekwencją decyzji o przesunięciu w czasie realizacji Kolei Dużych Prędkości. Zmiana zakresu rzeczowego projektu wymaga zawarcia porozumienia z Wykonawcą prac, nad czym obecnie pracuje beneficjent. Beneficjent miał złożyć zmieniony wniosek o dofinansowanie (WoD) do 30.11.2013 r. Termin nie został dotrzymany z uwagi na brak podpisanego porozumienia z Wykonawcą. Planowany termin złożenia WoD - styczeń 2014 r.”
- Analiza kierunków rozwoju sieci kolejowej w Polsce z uwzględnieniem ograniczeń w węzłach kolejowych, wniosek złożony 23.10.2009 r. Dyrektor CUPT wyjaśnił m.in., że: „Pierwotnie projekt był projektem inwestycyjnym infrastrukturalnym, obecnie został ograniczony do prac przygotowawczych. W dniu 22.11.2013 r. wpłynęła do CUPT piąta wersja WoD z ostatecznym zakresem rzeczowym. Obecnie trwa ocena WoD, a planowany termin jej zakończenia to styczeń 2014 r.”
- Modernizacja linii kolejowej E 30, etap II - odcinek Zabrze - Katowice – Kraków, wniosek złożony 2010-04-08, Dyrektor CUPT wyjaśnił m.in., że: „Ocena WoD została zawieszona z uwagi na konieczność uzyskania nowej DŚU. Nie została wznowiona ze względu na informację od beneficjenta, że zakres rzeczowy projektu może ulec zmianie. Zarząd PKP PLK S.A. ma podjąć decyzję

dotyczącą zakresu projektu realizowanego w obecnej perspektywie ...CUPT oczekuje na stanowisko beneficjenta i złożenie ostatecznego WoD.”

- Modernizacja linii kolejowej Warszawa – Łódź, etap II, Lot B – odcinek Łódź Widzew – Łódź Fabryczna ze stacją Łódź Fabryczna oraz budową części podziemnej dworca Łódź Fabryczna przeznaczonej dla odprawy i przyjęć pociągów oraz obsługi podróżnych, wniosek złożony 2011-06-30. Dyrektor CUPT wyjaśnił m.in., że: „Ocena WoD została zawieszona do czasu opracowania analiz uzasadniających potrzebę realizacji inwestycji. Wymagane jest określenie ostatecznych wariantów inwestycji, które zostaną ujęte we wspólnym dla trzech inwestycji (dworzec+tunel+węzeł) Studium Wykonalności (SW) oraz określenie założeń dla celów przeprowadzenia analizy ekonomicznej i finansowej. Pierwotne terminy wykonania SW określone na grudzień 2013 r. nie zostaną dotrzymane. Projekt znalazł się w Wieloletnim Programie Inwestycji Kolejowych (WPIK) z listopada 2013 r. jako finansowany wyłącznie ze środków krajowych. Jednocześnie pozostał na podstawowej Liście Projektów Indywidualnych z listopada 2013 r. do czasu zakończenia analiz.”

(dowód: akta kontroli str. 2036-2057, 2159-2163)

Spółka złożyła 207 wniosków o płatności na łączną kwotę 4.564,2 mln zł (tj. 21,6% ogólnej kwoty dofinansowania), z tego certyfikowano 179 wniosków na łączną kwotę 3.813,9 mln zł. Według stanu na 30 listopada 2013 r. Spółce wypłacono środki w łącznej wysokości 2.859,3 mln zł (14% ogólnej kwoty dofinansowania). W ciągu dwóch lat Spółka planowała zrealizować i rozliczyć pozostałe umowy o dofinansowanie. Stwierdzono, że stan realizacji finansowej projektów współfinansowanych z POIS wynosił $0 \div 99\%$, w tym 10 projektów poniżej 10%, pomimo upływu ponad pięciu lat od rozpoczęcia realizacji programu. Na przykład:

- Modernizacja linii kolejowej E 59 na odcinku Wrocław - Poznań, odcinek Czempin - Poznań (Lot C). Na lata 2011-2013 zaplanowano wydatki w kwocie 476.895 tys. zł. Na koniec III kwartału 2013 r. wykonano wydatki w kwocie 31.291,4 tys. zł (7%). Studium wykonalności sporządzono w 2005 r., a w 2008 r. podpisano umowę na kompletne prace przygotowawcze i projektowe (obejmujące sporządzenie projektów budowlanych i uzyskanie pozwoleń na budowę). Realizacja umowy została zakończona w październiku 2013 r. Przyczyną opóźnień była przedłużająca się procedura przetargowa która została spowodowana skorzystaniem przez wykonawców ze środków ochrony prawnej (kontrakt torowy), wykonawcę wyłoniono w sierpniu 2012 r. a umowę podpisano w styczniu 2013 r.
- Modernizacja linii kolejowej E 20/CE 20 na odcinku Siedlce - Terespol, etap II. Na lata 2011-2013 zaplanowano wydatki w kwocie 96.986 tys. zł. Na koniec III kwartału 2013 r. wykonano wydatki w kwocie 4.683,9 tys. zł tj. 5%. Opóźnienia realizacji kontraktu spowodowane były m.in. podpisaniem umowy z wykonawcą dopiero po zapewnieniu finansowania, tj. po 4 miesiącach od wyłonienia wykonawcy.
- Modernizacja linii kolejowej E 30, etap II, wdrożenie ERTMS/ETCS i ERTMS/GSM-R w Polsce na odcinku Legnica - Wrocław – Opole. Na lata 2011-

2013 zaplanowano wydatki w kwocie 37.400 tys. zł. Na koniec III kwartału 2013 r. wykonano wydatki w kwocie 2.790,9 tys. zł, tj. 7%. Opóźnienia realizacji projektu powodowane były m.in. brakiem zapewnienia finansowania projektu i w związku z tym niemożnością podpisania umów z wykonawcami wyłonionymi w przetargach. Na koniec 2013 r. trwały tylko prace projektowe i przygotowawcze Lot A i B, a Lot C i D (dokumentacja i dostawa sprzętu) w części D zostały zrealizowane, a w części C były na ukończeniu. Modernizacja linii kolejowej nr 8, odcinek Warszawa Okęcie – Radom. Na lata 2011-2013 zaplanowano wydatki w kwocie 927.675 tys. zł. Na koniec III kwartału 2013 r. wykonano wydatki w kwocie 20.757,3 tys. zł tj. 2 %. Na koniec 2013 r. trwały wyłącznie prace projektowe i uzyskiwanie niezbędnych pozwoleń administracyjnych. Na części odcinków realizacyjnych nie wyłoniono jeszcze wykonawców. Studium wykonalności inwestycji sporządzono w 2007 r., a w latach 2009 - 2012 trwały prace geodezyjne. Pierwsze umowy na projektowanie i realizację poszczególnych odcinków podpisano w 2011 r., ze względu na brak zapewnionego finansowania.

- Modernizacja linii kolejowej Warszawa - Łódź, etap II, Lot C - pozostałe roboty. Na lata 2011 - 2013 zaplanowano wydatki w kwocie 135.301,7 tys. zł. Na koniec III kwartału 2013 r. wydatki wykonano w kwocie 2.619,2 tys. zł, tj. 2%. Do zakończenia czynności kontrolnych nie podpisano umowy z wykonawcą robót. Przygotowania do realizacji inwestycji rozpoczęto dopiero w 2011 r. (uchwała zarządu Spółki o zaciągnięciu zobowiązania na „Zaprojektowanie i wykonanie LCS Skierniewice”).
- Projekt poprawy dostępu kolejowego do Portu Gdańsk (most + dwutorowa linia kolejowa). Na lata 2011 - 2013 zaplanowano wydatki w kwocie 203.660 tys. zł. Na koniec III kwartału 2013 r. wydatki wykonano w kwocie 1.444,9 tys. zł, tj. 1%. Mimo tego, że realizację studium wykonalności zlecono już w 2007 r. to umowy z projektantami podpisano w 2011 r., a do czasu zakończenia kontroli nie wyłoniono jeszcze wykonawców. W 2014 r. planowane jest podpisanie umów z terminami realizacji 24 miesięcy, co w praktyce oznacza, że inwestycja będzie realizowana po okresie kwalifikowalności wydatków POIŚ 2007 - 2013. Inwestycja nie miała zapewnionego finansowania (w marcu 2013 r. złożono wniosek o finansowanie).

Jedną z przyczyn opóźnień w realizacji inwestycji były trudności w zapewnieniu finansowania projektów, a w konsekwencji brak możliwości zawarcia kontraktów z wyłonionymi w przetargach wykonawcami. Poddane analizie projekty (z jednym wyjątkiem) nie były dostatecznie przygotowane do realizacji, co przekładało się na wydłużające się postępowania administracyjne i procedury przetargowe. W wyniku naruszeń przepisów prawa i zasad programu, Instytucja Pośrednicząca II stopnia nałożyła na Spółkę korekty finansowe w łącznej wysokości 3.303,2 tys. zł. Zarząd Spółki w złożonych wyjaśnieniach nie przedstawił przyczyn niezapewnienia finansowania wybranych inwestycji.

(dowód: akta kontroli str. 2036-2057,2124-2163)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nieefektywne wykorzystywanie środków finansowych z Unii Europejskiej. Po upływie 7 lat od uruchomienia *Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013*, nie zostały zawarte umowy o dofinansowanie dla 46,8 % projektów, znajdujących się na liście projektów indywidualnych PKP PLK S.A. Wykorzystanie pozyskanych środków wyniosło przy tym 14% ogólnej kwoty dofinansowania.
2. Niepełne realizowanie w latach 2010 - 2013 zadań rzeczowych i finansowych przyjętych w WPIK. Na planowane:
 - wykonanie 2.308 km linii kolejowych i budowę 1.599 szt. obiektów inżynierskich, na koniec III kwartału 2013 r. wykonano 1.315 km linii kolejowych (57% planu) i wybudowano 860 obiektów inżynierskich (53% planu);
 - uzyskanie maksymalnej prędkości pociągów 160 km/h na 490 km torów, na koniec III kwartału 2013 r. prędkość tę podniesiono na 72 km torów (14,7% planu);
 - uzyskanie maksymalnej prędkości pociągów 200 km/h na 595 km torów, na koniec III kwartału 2013 r. prędkość tę podniesiono na 5 km torów (0,8% planu).

Wykonanie finansowe WPIK na koniec III kwartału 2013 r. wyniosło 8.420.542,7 tys. zł, tj. 46,1% planu po zmianach.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Pogarszaniu wyników finansowych Spółki towarzyszyło zwiększenie jej zadłużenia długookresowego w ramach kredytów zaciąganych w EBI. Ponadto zaplanowana została emisja obligacji (posiadających gwarancję Skarbu Państwa). Spółka, zaciągając zobowiązania, nie miała opracowanych długookresowych planów ich spłaty po roku 2019.

Zobowiązania długoterminowe Spółki wyniosły „[...]”⁶⁹. Dyrektor Biura Kontrolingu Operacyjnego wyjaśniła m.in., że „(...) PKP PLK S.A. (...) ma pozyskać w latach 2013-2014 łącznie ok „[...]”⁷⁰ środków z emisji obligacji na cele inwestycyjne. Środki te mają zastąpić nieotrzymane finansowanie z budżetu państwa. W grudniu 2013 r., zgodnie z zawartą z Bankiem Gospodarstwa Krajowego umową, po przyjęciu przez Radę Ministrów stosownej uchwały upoważniającej Ministra Finansów do wystawienia w imieniu Skarbu Państwa gwarancji na rzecz obligatariuszy, planujemy pozyskanie kwoty „[...]”⁷¹ ma nastąpić ze środków Funduszu Kolejowego - gwarancja obsługi zadłużenia PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. aktualnie do 2019 roku zawarta jest w Programie wykorzystania

⁶⁹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. wartości zobowiązań spółki. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁷⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie planowanej przez spółkę wartości środków z tytułu emisji obligacji. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁷¹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. źródeł i wartości spłaty zobowiązań spółki. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

środków Funduszu Kolejowego na lata 2014-2019, przyjętym uchwałą Rady Ministrów nr 184/2013 z dnia 15 października 2013 r.

Spółka nie obniżała stawek dostępu do infrastruktury kolejowej⁷², pomimo wykonywania przewozów na liniach kolejowych, które w znacznej części uniemożliwiały bezawaryjne prowadzenie ruchu pociągów i wymagały wprowadzania ograniczeń prędkości lub awaryjnych trybów sterowania ruchem⁷³;

(dowód: akta kontroli str. 2101, 1343-1630, 2058-2094, 2058-2097)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Działalność spółki w zakresie restrukturyzacji

3.1. Plany dotyczące restrukturyzacji i rzetelność ich realizacji

Opis stanu
faktycznego

W latach 2010 – 2013 Spółka realizowała dwa plany dotyczące jej restrukturyzacji:

A. „Plan restrukturyzacji PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.”⁷⁴

B. „Plan restrukturyzacji kosztów i zatrudnienia w PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.”

A. Plan restrukturyzacji PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.

Uchwałą Nr 1/2010 z dnia 23 czerwca 2010 r., Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKP PLK S.A. określono zakres sporządzenia kompleksowej analizy ekonomicznej Spółki, w której zapisano m.in.:

„[...]”⁷⁵.

W § 3. Zwyczajne Walne Zgromadzenie PKP PLK S.A. uznaje za wskazane, aby analiza została przeprowadzona przez spółkę PKP S.A., jako podmiot odpowiedzialny za wdrożenie strategii rządowej w zakresie komercjalizacji i restrukturyzacji dawnego przedsiębiorstwa państwowego PKP - w ścisłej współpracy ze Spółką PKP PLK S.A.

(dowód: akta kontroli str. 602-603, 604-605)

⁷² Wg opracowanej przez Urząd Transportu Kolejowego „Oceny Funkcjonowania Rynku Transportu Kolejowego i Stanu Bezpieczeństwa Ruchu Kolejowego w 2012 r.”

⁷³ Spółka oferuje przewoźnikom możliwości wykonywania przewozów na sieci linii kolejowych, z których blisko połowę charakteryzują niskie parametry techniczne: - na 40% linii kolejowych prędkość maksymalna nie przekracza 80 km/h, na 23,5% linii prędkość ta jest wyższa od 120 km/h, a tylko na 7,1% prędkość ta wynosi 160 km/h;- na 46,7% torów kolejowych maksymalne naciski osiowe wynoszą poniżej 210 kN/oś, a naciski 221 kN/oś i wyższe na 43,1%.

⁷⁴ Sporządzony został w grudniu 2011 r., w oparciu o *Średnioterminowy Plan Utrzymania i Optymalizacji Infrastruktury Kolejowej, zwany Planem Restrukturyzacji (Faza II)*, autorstwa firmy „[...]”, na okres od 1 stycznia 2011 r. do 30 listopada 2016 r. Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy ww. firmy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁷⁵ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie analizy ekonomicznej spółki. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

W dniu 16 września 2010 r. zawarto Porozumienie w sprawie współpracy spółek PKP S.A. i PKP PLK S.A. przy realizacji uchwały nr 1/2010 z dnia 23 czerwca 2010 r., w którym zapisano m.in.:

- „[...]”⁷⁶
- W § 3 pkt 6 Porozumienia określono m. in. :warunki i zasady przeniesienia przez PKP S.A. na PKP PLK S.A. autorskich praw majątkowych oraz wysokość wynagrodzenia za przeniesienie praw autorskich do Planu Restrukturyzacji, w kwocie „[...]”⁷⁷ EUR netto wg. stawki obowiązującej na dzień wystawienia faktury VAT. Zgodnie z § 4, Porozumienie weszło w życie z dniem jego podpisania przez Strony i obowiązywało w okresie jednego roku.

(dowód: akta kontroli str. 606-612)

Uchwałą nr 230/2011 Zarządu PKP PLK S.A. z dnia 11 kwietnia 2011 r. powołano Zespół ds. wdrożenia Programu Restrukturyzacji i Rozwoju PKP PLK S.A. W § 2 uchwały określono zadania w zakresie wdrażania 8 inicjatyw w obszarach: „[...]”⁷⁸.

W § 3 uchwały zapisano, że szczegółowy harmonogram inicjatyw oraz wykaz obowiązków Zespołu, został określony w Planie Rozwoju i Restrukturyzacji PKP PLK S.A. – opracowanie Średnioterminowego Planu Utrzymania i Optymalizacji Infrastruktury Kolejowej, zwanego dalej „Planem Restrukturyzacji” (Faza II). W § 4 zobowiązano liderów do powołania Podzespołów składających się z przedstawicieli komórek organizacyjnych Centrali Spółki i/lub jednostek organizacyjnych Spółki.

(dowód: akta kontroli str. 613-616)

W ramach prac Zespołu powołanego uchwałą nr 230/2011 Zarządu PKP PLK S.A. z dnia 11 kwietnia 2011 r., utworzono podzespół w obszarze „Kontrakt wieloletni na utrzymanie infrastruktury kolejowej”. Podzespół podjął współpracę merytoryczną oraz konsultację zagadnień związanych z realizacją wykonywanego przez firmę „[...]”⁷⁹ opracowania pn. „Wkład merytoryczny do Kontraktu Wieloletniego pomiędzy PKP PLK S.A. i Ministerstwem Infrastruktury na Utrzymanie Infrastruktury Kolejowej i Zapewnienie Standardów Obsługi na Sieci Zarządzanej przez PKP PLK”. Powyższe opracowanie zostało przyjęte, pomimo że zostało ocenione krytycznie. Sprawy związane z ww. opracowaniem opisano w pkt. 3.4. wystąpienia.

76 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. analizy ekonomicznej spółki. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

77 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie wartości wynagrodzenia za uzyskanie praw autorskich do Planu Restrukturyzacji. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

78 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. obszarów ustalonych w uchwale inicjatyw. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

79 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy firmy przeprowadzającej analizę ekonomiczną spółki. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

(dowód: akta kontroli str. 602-603, 617)

Uchwałą Nr 489/2011 z dnia 25 lipca 2011 r. Zarząd PKP PLK S.A. zmienił uchwałę w sprawie powołania Zespołu ds. wdrożenia Programu Restrukturyzacji i Rozwoju PKP PLK S.A. W § 2 uchwały nadzór nad realizacją powierzono Dyrektorowi Biura Planowania i Analiz Ekonomicznych Centrali Spółki.

(dowód: akta kontroli str. 618)

„Plan Restrukturyzacji PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.” ostatecznie został wypracowany i zaakceptowany przez Zarząd Spółki w grudniu 2011 r. Obejmował realizację inicjatyw „[...]”⁸⁰. Przedmiotowe inicjatywy zostały opracowane przez Zespół ds. wdrożenia Programu Restrukturyzacji, powołany uchwałą nr 230/2011 Zarządu Spółki z dnia 11 kwietnia 2011 r. (ze zm.). Rada Nadzorcza PKP PLK S.A. uchwałą Nr 136/2011 z dnia 29 grudnia 2011 r. pozytywnie zaopiniowała harmonogram realizacji „Planu Restrukturyzacji PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.” Kontrolującym nie przedstawiono uchwały Walnego Zgromadzenia PKP PLK S.A., zatwierdzającej „Plan Restrukturyzacji PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.”⁸¹

Biuro Planowania i Analiz Ekonomicznych pismem znak IEK5-31111-BP/87-2/11/12 z dnia 10 stycznia 2012 r. przekazało Zarządowi PKP PLK S.A. harmonogram realizacji „Planu Restrukturyzacji PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.”, pozytywnie zaopiniowany przez Radę Nadzorczą Spółki zgodnie z uchwałą Nr 136/2011 z dnia 29 grudnia 2011 r., który obejmował realizację inicjatyw w 6 obszarach: „[...]”⁸².

(dowód: akta kontroli str. 619, 620, 621-628)

Dla ww. 6 obszarów opracowano „Karty realizacji projektu w ramach programu restrukturyzacji PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.” w których zapisano m.in.: „[...]”⁸³. Skontrolowano „Karty realizacji projektu w ramach programu restrukturyzacji PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.”, w zakresie zgodności realizacji z przyjętym harmonogramem. Ustalono, że do 4 czerwca 2012 r. na realizowane w ramach programu 26 projektów, w 24 przypadkach zadania określone w kartach projektów realizowane były zgodnie z harmonogramem, w dwóch przypadkach realizacje zadania przesunięto w czasie.

W 2013 r. PKP PLK S.A. odstąpiła od realizacji opracowanego w grudniu 2011 r. „Planu restrukturyzacji PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.” i przystąpiła do wdrażania do przedstawionego poniżej nowego planu - pt. „Plan restrukturyzacji PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w latach 2013 - 2015”. Spółka nie dysponowała merytorycznym uzasadnieniem decyzji Zarządu PKP PLK S.A. o odstąpieniu od realizacji „Planu restrukturyzacji PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.”

⁸⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. inicjatyw realizowanych w Planie restrukturyzacji. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁸¹ Zgodnie z pkt 29 § 31 Statutu PKP PLK S.A. (tekst jednolity przyjęty uchwałą nr 25/2013 Nadzwyczajnego Zgromadzenia z dnia 28 października 2013 r.) do kompetencji Walnego Zgromadzenia należy podejmowanie uchwał w sprawie zatwierdzania rocznych i wieloletnich planów działalności Spółki.

⁸² Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. inicjatyw realizowanych w Planie restrukturyzacji. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁸³ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. organizacji spółki. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

(dowód: akta kontroli str. 629-682)

B. Plan restrukturyzacji kosztów i zatrudnienia w PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.

Uchwałą Nr 508/2013 z dnia 18 czerwca 2013 r. Zarząd PKP PLK S.A. przyjął „Plan restrukturyzacji kosztów i zatrudnienia w PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w latach 2013 - 2015”, co stanowiło realizację zalecenia Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKP PLK S.A. z dnia 21 lutego 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 16)

Uchwałą Nr 659/2013 Zarządu PKP PLK S.A. z dnia 6 sierpnia 2013 r. powołano Komitet Sterujący ds. wdrożenia Planu restrukturyzacji kosztów i zatrudnienia w PKP PLK S.A. Mocą tej uchwały utraciły moc:

- uchwała Nr 230/2011 z dnia 11 kwietnia 2011 r. w sprawie powołania Zespołu ds. wdrożenia Programu Restrukturyzacji i Rozwoju PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.,
- uchwała Nr 489/2011 z dnia 25 lipca 2011 r. zmieniająca uchwałę w sprawie powołania Zespołu ds. wdrożenia Programu Restrukturyzacji i Rozwoju PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.

(dowód: akta kontroli str. 683-684)

Dokumenty stanowiące plany restrukturyzacji wynikające z uchwały Nr 659/2013 Zarządu PKP PLK S.A. z dnia 6 sierpnia 2013 r. obejmowały:

- a) „Plan optymalizacji kosztów i zatrudnienia w PKP PLK S.A.” stanowiący podsumowanie dotychczasowych działań Spółki w zakresie restrukturyzacji, ograniczenia kosztów i będący wyjściowym materiałem m.in. do projektu optymalizacji sieci.
- b) „Optymalizacja sieci linii kolejowych PKP PLK S.A.”; dokument zawiera opis metodologii oraz szczegółową analizę „[...]”⁸⁴.
- c) „Plan optymalizacji kosztów zatrudnienia w PKP PLK S.A.”, dokument zawierający podsumowanie zweryfikowanego potencjału optymalizacji kosztów i zatrudnienia według głównych obszarów restrukturyzacji Spółki oraz aktualizujący informację dla podstawowych strumieni restrukturyzacji. Ponadto dokument zawiera opracowanie potencjału optymalizacji kosztów w prowadzeniu ruchu. Opracowanie to wykorzystane jest w realizacji inicjatywy restrukturyzacyjnej z obszaru prowadzenia ruchu.
- d) „Plan restrukturyzacji kosztów i zatrudnienia w PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.” Plan jest realizacją zalecenia Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Plan został opracowany w oparciu o spotkania z przedstawicielami komórek i jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za jego wdrożenie; jak również w oparciu o wyżej wymienione opracowania. Plan będzie realizowany w latach 2013-2015.

(dowód: akta kontroli str. 685-686)

„Plan restrukturyzacji kosztów i zatrudnienia w PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w latach 2013-2015”, zakładał wdrożenie kilkudziesięciu inicjatyw „[...]”⁸⁵.

⁸⁴ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji technicznych w zakresie dot. spółki. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

(dowód: akta kontroli str. 685-686, 687-689)

Opis stanu
faktycznego

3.2. Zlecenie opracowań związanych z restrukturyzacją Spółki

Ustalono, że w latach 2010-2013 PKP PLK S.A. zawierała umowy dotyczące wykonania zadań polegających na opracowaniu analiz, ekspertyz i innych materiałów związanych z restrukturyzacją Spółki oraz zlecała usługi doradcze i prawne. Spółka w latach 2010-2013 (do dnia 19 grudnia 2013 r.) zapłaciła wykonawcom opracowań i usług: „[...]”⁸⁶.

Umowę o najwyższej wartości, na podstawie której PKP PLK S.A. zapłaciła kwotę „[...]”⁸⁷ brutto, za wykonanie i uzyskanie praw autorskich do opracowań dot. planowanej restrukturyzacji Spółki, stanowiło podpisane w dniu 16 września 2010 r. *Porozumienie w sprawie współpracy spółek: Polskie Koleje Państwowe Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie oraz PKP Polskie Linie Kolejowe Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie przy realizacji Uchwały Nr 1/2010 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. z dnia 23 czerwca 2010 r.*⁸⁸

Badaniom kontrolnym poddano realizację Porozumienia w zakresie opracowania dla Spółki wkładu merytorycznego do kontraktu wieloletniego na utrzymanie (w tym remonty) infrastruktury z ministrem właściwym do spraw transportu⁸⁹.

W pkt D preambuły Porozumienia stwierdzono: „[...]”⁹⁰ jednocześnie w tejże uchwale Zwyczajne Walne Zgromadzenie uznało za wskazane, aby analiza została przeprowadzona przez PKP S.A., jako podmiot odpowiedzialny za wdrożenie strategii rządowej w zakresie komercjalizacji i restrukturyzacji dawnego przedsiębiorstwa państwowego PKP – w ścisłej współpracy z PLK.”

W § 1 ust. 1 Porozumienia zawarto oświadczenie PKP S.A. o zamiarze zlecenia – w ramach realizacji programu restrukturyzacji - analizy ekonomicznej spółki PKP PLK S.A. (zwanej w Porozumieniu „Analizą PLK”) oraz określono (w pięciu punktach) problematykę opracowań, które mają być wykonane w ramach tej analizy „[...]”⁹¹

85 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. inicjatyw realizowanych w ramach ww. planu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

86 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie dot. kosztów usług doradczych ponoszonych przez spółkę. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

87 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie wartości wynagrodzenia za uzyskanie praw autorskich do opracowań dot. restrukturyzacji spółki. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁸⁸ Zwane dalej również Porozumieniem.

⁸⁹ Zwanym dalej również kontraktem wieloletnim na utrzymanie infrastruktury.

90 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie analizy ekonomicznej spółki. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

91 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie analizy ekonomicznej spółki. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

W § 2 Porozumienia określono zasady współpracy Stron w związku z opracowaniem Analizy PLK. „[...]”⁹²

Porozumienie nie zawierało postanowień regulujących sytuację (w szczególności w zakresie dotyczącym należnego od PKP PLK S.A. wynagrodzenia), w której przekazane PKP PLK S.A. opracowania, po wyczerpaniu przez Spółkę możliwości zgłaszania uwag, okazałyby się nieprzydatne dla Spółki.

(dowód: akta kontroli str. 606-612)

W ramach realizacji Porozumienia, PKP S.A. zleciła firmie „[...]”⁹³

opracowanie wkładu merytorycznego do kontraktu wieloletniego na utrzymanie (w tym remonty) infrastruktury z ministrem właściwym do spraw transportu.

W piśmie Dyrektora Biura Strategii z dnia 7 kwietnia 2012 r. do Dyrektora Biura Planowania i Analiz Ekonomicznych podano informacje dotyczące wdrażania inicjatywy „Kontrakt wieloletni na utrzymanie infrastruktury kolejowej.” Stwierdzono m. in., że w 2010 r. została utworzona Grupa Robocza, koordynująca opracowanie kontraktu wieloletniego na utrzymanie infrastruktury kolejowej oraz działająca w jej ramach Podgrupa robocza ds. uregulowań techniczno-ekonomicznych kontraktu wieloletniego. W skład Grupy i Podgrupy weszli przedstawiciele Ministerstwa Infrastruktury i PKP PLK S.A. W 2011 r. prace dotyczące kontraktu wieloletniego prowadzone były równolegle, w ramach Podgrupy Roboczej oraz Zespołu ds. wdrożenia Programu Restrukturyzacji i Rozwoju PKP PLK S.A., powołanego uchwałą nr 230/2011 Zarządu PKP PLK S.A. z dnia 11 kwietnia 2011 r.

W dniu 15 czerwca 2011 r. w Zespole tym wyodrębniony został podzespół w obszarze „Kontrakt wieloletni na utrzymanie infrastruktury kolejowej”, który podjął współpracę merytoryczną oraz konsultację zagadnień związanych z realizacją wykonywanego przez firmę „[...]”⁹⁴ opracowania pn. „Wkład merytoryczny do Kontraktu Wieloletniego pomiędzy PKP PLK i Ministerstwem Infrastruktury na Utrzymanie Infrastruktury Kolejowej i Zapewnienie Standardów Obsługi na Sieci Zarządzanej przez PKP PLK”. Przedstawione opracowanie zostało ocenione krytycznie zarówno przez Podzespół, jak i przez członków podgrupy roboczej. Firma „[...]”⁹⁵ nie przyjęła uwag i zastrzeżeń, stwierdzając iż jej propozycje są oparte na autorskich metodach i koncepcjach. Wobec braku umocowania tych koncepcji w obowiązujących regulacjach prawnych, opracowanie zostało przekazane jedynie

92 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie szczegółowych postanowień Porozumienia i ustalonej w nim wysokości wynagrodzenia. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

93 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy firmy realizującej zamówienie. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

94 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy firmy realizującej zamówienie. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

95 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy firmy realizującej zamówienie. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

do wykorzystania w pracach Podgrupy Roboczej do spraw uregulowań techniczno-ekonomicznych kontraktu wieloletniego.

(dowód: akta kontroli str. 602-603, 617)

W notatce roboczej Zespołu z dnia 29.04.2011 r., w sprawie wdrożenia Programu Restrukturyzacji i Rozwoju PKP PLK S.A. w zakresie kontraktu wieloletniego na utrzymanie infrastruktury kolejowej, zapisano m.in., że:

„1. Zespół zgodził się, że materiał przedstawiony przez firmę „[...]”⁹⁶ nie nosi znamion wkładu merytorycznego do kontraktu wieloletniego.

2. Zakres materiału opracowanego przez firmę „[...]”⁹⁷ musi być zgodny z konspektem, opracowanym przez wspólny zespół PLK- MI, zatwierdzonym przez MI oraz zakresem zadań konsultanta wyspecyfikowanym w porozumieniu PKP-PLK.

3. Konsultantowi zostaną przekazane:

a) uwagi do wkładu merytorycznego,

b) uwaga o konieczności jego zgodności z Porozumieniem zawartym pomiędzy PKP PLK S.A. a PKP S.A. (przekazany materiał nie wyczerpuje zakresu merytorycznego, dotyczącego wieloletniego kontraktu, określonego Porozumieniem, w szczególności brak w nim przeglądu dobrych praktyk rozwiązań w innych krajach oraz rekomendacji).”

(dowód: akta kontroli str. 750, 775-777)

PKP PLK S.A., pismem z dnia 12 maja 2011 r. Dyrektora Biura ds. utrzymania infrastruktury, przesłała do „[...]”⁹⁸ stanowisko Spółki związane z przekazaniem wersji roboczej nr 3 opracowania pn. „Wkład merytoryczny do Kontraktu Wieloletniego pomiędzy PKP PLK i Ministerstwem Infrastruktury na Utrzymanie Infrastruktury Kolejowej i Zapewnienia Standardów Obsługi na Sieci Zarządzanej przez PKP PLK S.A.” W piśmie stwierdzono m.in., że „Przedmiotowy materiał nie wyczerpuje zakresu określonego w Porozumieniu, w szczególności brak w nim przeglądu dobrych praktyk i rozwiązań w innych krajach, określenia rodzaju kosztów finansowych w ramach kontraktu, także opracowania procesu monitorowania realizacji kontraktu przez organy nadzorujące Spółkę. Proszę o pilne uzupełnienie opracowania zgodnie ze specyfikacją. Wnoszę zastrzeżenie do umieszczenia przez firmę „[...]”⁹⁹ klauzuli mówiącej o tym, że firma nie składa w stosunku do informacji zawartych w niniejszym dokumencie żadnych zapewnień, co do ich dokładności lub zupełności. A także, iż „wszelkie raporty i rekomendacje tu zawarte (...) nie mogą zastąpić ani nie zastępują niezależnego doradztwa

96 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy firmy realizującej zamówienie. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

97 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy firmy realizującej zamówienie. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

98 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy firmy realizującej zamówienie. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

99 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy firmy realizującej zamówienie. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

finansowego”, a „wszelkie inwestycje lub wydatki opisywane lub rekomendowane mogą okazać się nieadekwatne Proszę o rozważenie usunięcia ww. treści w przedmiotowym opracowaniu.”

(dowód: akta kontroli str. 768-769)

Z analizy pism skierowanych do Biura Planowania i Analiz Ekonomicznych, tj. materiałów roboczych Podgrupy roboczej Podzespołu w obszarze „Kontrakt wieloletni na utrzymanie infrastruktury kolejowej” wynika m.in., że materiały dot. opracowania wkładu merytorycznego do kontraktu wieloletniego, przekazane do PKP PLK S.A. w dniu 8 lipca 2011 r. przez firmę „[...]”¹⁰⁰, krytycznie oceniły: Biuro Energetyki (pismo z dnia 13.07.2011 r.), Biuro Sprzedaży (pismo z dnia 14.07.2011 r.), Biuro Strategii i Ochrony Środowiska (pismo z dnia 14.07.2011 r.), Biuro Automatyki i Telekomunikacji (pismo z dnia 14.07.2011 r.). W piśmie Biura Strategii i Ochrony Środowiska stwierdzono m.in. „*Materiał datowany na 7 lipca 2011 r. w niewielkim stopniu różni się od materiału opiniowanego poprzednio (wersja robocza z 8 marca 2011 r.). Konsultant nie uwzględnił co do zasady komentarzy PKP PLK S.A. Biorąc pod uwagę doświadczenia zebrane w ramach Zespołu MI-PLK, materiał firmy „[...]”¹⁰¹ nie będzie przydatny do tworzenia kontraktu wieloletniego pomiędzy PKP PLK S.A. a Ministerstwem Infrastruktury, gdyż zawiera on głównie opinie konsultanta na temat takiej umowy (oprotestowane przez PKP PLK S.A.), które w wielu punktach są niejasne lub nie do przyjęcia dla PKP PLK S.A. Nie do przyjęcia jest także zastrzeżenie, zawarte na pierwszej stronie opracowania, iż konsultant nie bierze na siebie odpowiedzialności za jego treść.*”

W piśmie z dnia 11 lipca 2011 r. (znak: 279/KS/III-4410-66/11) PKP S.A., powołując się na postanowienia § 2 ust. 3 Porozumienia z dnia 16 września 2010 r., zwróciła się do PKP PLK S.A. o konsultację w sprawie „*przyjęcia innych części Analizy PLK niż Plan Restrukturyzacji*, tj.:

- 1) *opracowanie wkładu merytorycznego do kontraktu wieloletniego na utrzymanie (w tym remonty) infrastruktury z ministrem właściwym do spraw transportu na podstawie „Diagnozy” i „Planu Restrukturyzacji” (Faza IIIa);*
- 2) *przygotowanie wdrożenia Planu Restrukturyzacji (Faza IIIb).*”

(dowód: akta kontroli str. 751)

W odpowiedzi PKP PLK S.A. na ww. pismo PKP S.A. z dnia 11 lipca 2011 r., zawartej w piśmie z dnia 25 lipca 2011 r. (znak IEK5-31111-BP/3-9/11), podpisanym przez Członka Zarządu PKP PLK S.A. „[...]”¹⁰² i Prezesa Zarządu PKP PLK S.A. „[...]”¹⁰³, skierowanym do Prezesa Zarządu PKP S.A., stwierdzono m.in.:

¹⁰⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy firmy realizującej zamówienie. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

¹⁰¹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy firmy realizującej zamówienie. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

¹⁰² Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2014 r. poz. 1182) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie imienia i nazwiska pracownika. Wyłączenia tego dokonano w interesie osoby fizycznej.

¹⁰³ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2014 r. poz. 1182) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie imienia i nazwiska pracownika. Wyłączenia tego dokonano w interesie osoby fizycznej.

„Wkład merytoryczny do kontraktu wieloletniego był przedmiotem licznych konsultacji pomiędzy członkami Podgrupy roboczej ds. uregulowań techniczno-
|
ekonomicznych kontraktu wieloletniego z doradcami „[...]”¹⁰⁴. Podstawową uwagą do tego opracowania jest fakt, iż proponowany wkład merytoryczny do kontraktu nie znajduje umocowania w obowiązujących regulacjach prawnych. W odpowiedzi firma „[...]”¹⁰⁵ zaznacza, iż opiera swoje wnioski na autorskich metodach i koncepcjach, które w swojej praktyce sprawdziła na innych projektach. Stąd nawet jeżeli różne rozwiązania były zgłaszane na różnych etapach projektu, to firma podtrzymuje swoje wcześniejsze stanowisko”. Odnośnie kwestii wykorzystania wkładu merytorycznego do dalszych prac Podgrupy roboczej informujemy, iż zaproponowane rozwiązania będą stanowiły przedmiot dalszych prac Podgrupy roboczej wraz z przedstawicielami Ministerstwa Infrastruktury.”

(dowód: akta kontroli str. 752-753)

W dniu 1.08.2011 r. PKP S.A. wystawiła dla PKP PLK S.A. fakturę VAT nr S/5000002567/2011 r. do umowy - Porozumienia z dnia 16.09.2010 r. na kwotę „[...]”¹⁰⁶ zł brutto. W pozycji „nazwa towaru lub usługi” wpisano: „Wynagrodzenie zgodnie z par. 3 ust. 2 Porozumienia z dnia 16.09.2010 r.”

Faktura została opisana pod względem merytorycznym w dniu 22.08.2011 r. przez Dyrektora Biura Planowania i Analiz Ekonomicznych PKP PLK S.A.: „Stwierdzam zgodność faktury zgodnie z porozumieniem w sprawie współpracy spółek PKP S.A. z siedzibą w Warszawie oraz PKP PLK S.A. z siedzibą w Warszawie przy realizacji uchwały nr 1/2010 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKP PLK S.A. z dnia 23 czerwca 2010 r. (PLK 60/003/0011/10/I/0 z dn. 16.09.2010 r.)”. Ponadto niżej zamieszczono zapis o treści: „Nabycie przez PLK autorskich praw do Analizy PLK.”

Faktura została sprawdzona pod względem formalno-rachunkowym i zatwierdzona w dniu 23.08.2011 r. przez Dyrektora Biura Rachunkowości. W dniu 2.09.2011 r. dokonano przelewu ww. kwoty objętej fakturą.

(dowód: akta kontroli str. 784-785)

Kontroler NIK przyjął w dniu 18.12.2013 r. wyjaśnienia od Dyrektora Biura Kontrolingu Operacyjnego, która poprzednio zajmowała stanowisko Dyrektora Biura Planowania i Analiz Ekonomicznych, w sprawie przyjęcia przez PKP PLK S.A. opracowania firmy „[...]”¹⁰⁷, obejmującego wkład merytoryczny do kontraktu wieloletniego na utrzymanie infrastruktury kolejowej i zapłaty na podstawie faktury

104 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy firmy realizującej zamówienie. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

105 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy firmy realizującej zamówienie. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

106 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie wysokości wynagrodzenia. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

107 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy firmy realizującej zamówienie. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

VAT nr 5000002567/2011 z dnia 1.08.2011 r. Na pytania kontrolera Dyrektor Biura Kontrolingu Operacyjnego udzieliła odpowiedzi o następującej treści:

Pytanie „Czy opis Faktury VAT nr/5000002567/2011 z dnia 01.08.2011 r. był opisem merytorycznym wykonanych czynności?”

Odpowiedź: „Stwierdzam zgodność faktury VAT z porozumieniem zawartym z PKP S.A. Potwierdzenie merytoryczne faktury nastąpiło po przyjęciu przez Zarząd materiału opracowanego przez „[...]”¹⁰⁸ pismo nr IEK5-31111-BP/3-9/11 z dnia 25.07.2011r.”

Pytanie: „W jaki sposób dokonano odbioru opracowania firmy „[...]”¹⁰⁹ obejmujący wkład merytoryczny do kontraktu wieloletniego na utrzymanie infrastruktury kolejowej?”

Odpowiedź: „W dniu 11.07.2011 r. PKP S.A. jako strona umowy z wykonawcą „[...]”¹¹⁰ oraz porozumienia z PKP PLK S.A. pismem nr 279/ KSP/4410/66/11 przekazało w formie elektronicznej na płycie CD opracowanie „[...]”¹¹¹ celem przyjęcia przez Zarząd PKP PLK S.A. Zarząd PKP PLK S.A. pismem nr IEK5-31111-BP/3-9/11 z dnia 25.07.2011 r. przyjął przedłożony materiał”.

Pytanie: „Dlaczego nie podjęła Pani działań mających na celu wstrzymanie wypłaty za wykonanie kontraktu wieloletniego na utrzymanie infrastruktury kolejowej, skoro w projekcie pisma znak: IEK5-31111-BP/3-9/11 z lipca 2011 r. Prezesa Zarządu PKP S.A. podpisanym przez Panią i Członka Zarządu napisano m. im.: „Wkład merytoryczny do kontraktu wieloletniego był przedmiotem licznych konsultacji pomiędzy członkami Podgrupy roboczej ds. uregulowań techniczno-ekonomicznych kontraktu wieloletniego z doradcami „[...]”¹¹². Podstawową uwagą do tego opracowania jest fakt, iż proponowany wkład merytoryczny do kontraktu nie znajduje umocowania w obowiązujących regulacjach prawnych.”

Odpowiedź: „Zarząd pismem IEK5-31111-BP/3-9/11 z dnia 25.07.2011 r. przyjął materiał opracowany przez „[...]”¹¹³ bez uwag więc nie miałam podstawy do wstrzymania wypłaty. Natomiast przytoczone przez kontrolera NIK pismo jest

108 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy firmy realizującej zamówienie. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

109 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy firmy realizującej zamówienie. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

110 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy firmy realizującej zamówienie. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

111 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy firmy realizującej zamówienie. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

112 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy firmy realizującej zamówienie. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

113 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy firmy realizującej zamówienie. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

projektem, który ostatecznie został podpisany przez dwóch Członków Zarządu zgodnie z reprezentacją. Dokumentem pełnym jest pismo na które się powołuję”.

(dowód: akta kontroli str. 743-744)

Kontroler NIK przyjął ponadto wyjaśnienia w sprawie przyjęcia opracowania obejmującego wkład merytoryczny do kontraktu wieloletniego i potwierdzenia faktury VAT nr / 5000002567 / 2011 z dnia 01.08.2011 r. pod względem formalnym i rachunkowym oraz merytorycznym, od Dyrektora Biura Rachunkowości, która na pytania kontrolera wyjaśniła co następuje:

Pytanie: „Czy opis faktury VAT nr/5000002567/2011 z dnia 01.08.2011 r. wystawionej przez Polskie Koleje Państwowe S.A. na kwotę „[...]”¹¹⁴ zł, za opracowanie firmy „[...]”¹¹⁵ obejmujące wkład merytoryczny do kontraktu wieloletniego na utrzymanie infrastruktury kolejowej był według Pani opisem, który należało potraktować jako merytoryczny?”

Odpowiedź: „Stwierdzam, że na odwrocie faktury znajdował się podpis Dyrektora Biura Planowania i Analiz Ekonomicznych..., której podpis traktuję jako uzgodnienie merytoryczne. Ponadto zgodnie z przyjętymi w Spółce procedurami faktura została przed przekazaniem do komórki Rachunkowości wprowadzona do systemu SAP MM (Gospodarka Materiałowa) przez komórkę merytoryczną wprowadzającą fakturę do tego modułu. Został nadany nr zamówienia w systemie SAP MM, który został zamieszczony na pleckach faktury oraz nadany numer dokumentu również umieszczony na pleckach faktury oraz numer pozycji kontrolingowej (MPK). Faktura została wstępnie przez komórkę merytoryczną, tj. przez Biuro Planowania i Analiz Ekonomicznych ujęta w systemie SAP MM i wprowadzona tym samym do ksiąg. Opis na fakturze zamieszczony przez komórkę merytoryczną wskazuje na zgodność faktury tj. wystawcę faktury, kwotę na fakturze, tytuł wykonania usługi z porozumieniem zawartym z PKP S.A. i zarejestrowanym w rejestrze umów pod numerem PLK 60/003/0011/10/I/O z dnia 16.09.2010 r. jako zgodne. Również w opisie merytorycznym jest stwierdzenie o nabyciu przez PKP PLK S.A. autorskich praw do analizy PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.”

Pytanie: „Dlaczego nie podjęła Pani działań mających na celu wstrzymanie wypłaty za wykonane opracowanie firmy „[...]”¹¹⁶ obejmujący wkład merytoryczny do kontraktu wieloletniego infrastruktury kolejowej skoro przy wystawionej fakturze brak było protokołu odbioru pracy?”

Odpowiedź: „Komórka merytoryczna nie przekazała do Komórki Rachunkowości protokołu odbioru. Natomiast w porozumieniu na podstawie którego została

114 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie wysokości wynagrodzenia. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

115 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy firmy realizującej zamówienie. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

116 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy firmy realizującej zamówienie. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

wystawiona faktura nie jest wymieniany protokół odbioru jako podstawa do wystawienia faktury”.

(dowód: akta kontroli str. 741-742)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Pomimo poniesienia nakładów finansowych w kwocie 1.863,3 tys. zł, związanych z wypracowaniem wdrożonego w 2011 r. „Planu restrukturyzacji PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.”, Spółka nie zakończyła realizacji inicjatyw restrukturyzacyjnych ustalonych w tej strategii¹¹⁷ oraz nie dysponowała merytorycznym uzasadnieniem zastąpienia jej w 2013 r. „Planem restrukturyzacji kosztów i zatrudnienia w PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w latach 2013-2015”.
2. Zawarte przez PKP PLK S.A. z PKP S.A. Porozumienie z dnia 16 września 2010 r., nie zabezpieczało w sposób dostateczny interesów Spółki, ponieważ nie określało uprawnień PKP PLK S.A. do odmowy przyjęcia opracowań przewidzianych w tym Porozumieniu oraz prawa do odmowy zapłaty lub obniżenia ustalonego wynagrodzenia, w przypadku gdy przygotowany materiał nie spełniał założonych przez Spółkę wymagań.
3. Pozyskanie przez PKP PLK S.A. wkładu merytorycznego do kontraktu wieloletniego na utrzymanie infrastruktury, w drodze podpisania przez PKP PLK S.A. z PKP S.A. Porozumienia z dnia 16 września 2010 r., prowadziło do naruszenia przepisów art. 3 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 132 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹¹⁸. PKP PLK S.A. w drodze powierzenia PKP S.A. zadań, związanych z udzieleniem tego zamówienia, nie wypełniła obowiązku stosowania przywołanej ustawy do udzielenia zamówienia sektorowego, polegającego na opracowaniu wkładu merytorycznego do kontraktu wieloletniego na utrzymanie infrastruktury.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

4. Działalność spółki w zakresie pozyskania od PKP S.A. składników mienia niezbędnych do prowadzenia działalności oraz zagospodarowania majątku zbędnego

3.1. Pozyskanie od PKP S.A. mienia niezbędnego do prowadzenia działalności

Opis stanu
faktycznego

PKP PLK S.A. zarządza przekazanym przez PKP S.A. majątkiem na podstawie następujących umów:

1. Umowy oddania do odpłatnego korzystania linii kolejowych oraz innych nieruchomości niezbędnych do zarządzania liniami kolejowymi nr D50-KN-1L/01 z dnia 27 września 2001 r., zawartej na podstawie art. 17 ust. 5 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji p.p. PKP. Przedmiot tej umowy stanowią następujące składniki majątkowe: linie kolejowe,

¹¹⁷ Realizacja tych inicjatyw przewidziana była do 2016 r.

¹¹⁸ Dz. U. z 2013 r., poz.907 ze zm.

nieruchomości oraz nieruchomości niezbędne do zarządzania liniami kolejowymi, środki trwałe wchodzące w skład linii kolejowych, środki trwałe na nieruchomościach niezbędnych do zarządzania liniami kolejowymi.

Wartość początkowa środków trwałych przekazanych w zarządzanie PKP PLK S.A. w dniu zawarcia ww. umowy wynosiła „[...]”¹¹⁹.

Umowy dzierżawy środków trwałych stacji rozrządowych i manewrowych nr D49-KN-1/01 z dnia 28 września 2001 r. Na dzień 29.02.2008 r. wartość początkowa środków trwałych przekazanych w zarządzanie PKP PLK S.A. wynosiła „[...]”¹²⁰.

2. Umowy dzierżawy obiektów ogólnodostępnej infrastruktury przeładunkowej nr D67-KN-1/10 z dnia 01 grudnia 2010 r. Przedmiot tej umowy stanowią składniki majątkowe punktów ładunkowych.

Na dzień 01.01.2013 r. wartość początkowa środków trwałych przekazanych w zarządzanie PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. wynosiła „[...]”¹²¹.

Środki trwałe stanowiące przedmiot umów nr D49-KN-1/01 oraz nr D67-KN-1/01 znajdują się na ewidencji pozabilansowej PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Czynsz ustalany jest na poziomie jednostek organizacyjnych PKP PLK S.A. i PKP S.A. – wysokość stawek jest zbliżona do wartości miesięcznej amortyzacji danego środka trwałego. Zgodnie z treścią ww. umów czynsz podlega corocznej waloryzacji średniorocznym wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych za rok poprzedni.

(dowód: akta kontroli str. 690-692, 693-697)

W latach 2010-2013 Zarząd PKP PLK S.A. występował z wnioskami do PKP S.A., o wniesienie niezbędnych nieruchomości zabudowanych budynkami administracyjnymi i zaplecza organizacyjnego niezbędnego do prowadzenia działalności statutowej, pismami:

- IEK7-071-18-2/10 z dnia 23.03.2010 r., dotyczy wniesienia nieruchomości w Szczecinie, zabudowanej dwoma budynkami biurowymi,
- IEK5-221-11-3/10 z dnia 10.11.2010 r., dotyczy wniesienia nieruchomości zabudowane budynkami administracyjnymi i zaplecza jednostek organizacyjnych z wnioskiem do aportowania w 2011 r.,
- IEK7-071-18-10/10 z dnia 22.12.2010 r., dotyczy aportu nieruchomości-siedzib jednostek PLK S.A. w budynkach byłych DOKP w Krakowie, Lublinie, Szczecinie, Gdańsku, Wrocławiu i Poznaniu,
- IEK7-071-18-10-10-1/10 z dnia 12.01.2011 r., dotyczy wniesienia aportem nieruchomości dla celów administracyjno-biurowych pomieszczeń i lokali w Krakowie przy ul. Matejki 12,

119 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie wartości środków trwałych i wysokości czynszu dzierżawnego. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

120 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie wartości środków trwałych i wysokości czynszu dzierżawnego. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

121 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie wartości środków trwałych i wysokości czynszu dzierżawnego. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

- IGK2e-462-7.1/2012 z dnia 10.04.2012 r.; w załączeniu do pisma jest wykaz pn.: „Proponowane do przejęcia po 2012 r. przez PKP PLK S.A., nieruchomości zabudowane budynkami administracyjnymi i zaplecza organizacyjne niezbędne do prowadzenia działalności statutowej Spółki dotychczas nie zgłaszane do PKP S.A.”

(dowód: akta kontroli str. 698-727)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Opis stanu
faktycznego

3.2. Zagospodarowanie majątku zbędnego

Środki trwałe będące przedmiotem umów nr D49-KN-1/01 oraz D67-KN-1/10 określone przez jednostki organizacyjne PKP PLK S.A. jako zbędne do prowadzenia działalności były na bieżąco wyłączane z przedmiotu ww. umów – na podstawie aneksów. Wyłączone z przedmiotów umów środki były przekazywane do PKP S.A. Zgodnie z treścią umowy nr D50-KN-1L/01 § 8 ust. 1 pkt.3: „PLK jest obowiązana do informowania PKP S.A. o zbędności środka trwałego oraz wnioskowania o jego likwidację i wyłączenie z przedmiotu umowy”. PKP PLK S.A. wnioskuje o wyłączenie z przedmiotu umowy D50-KN-1L/01 środków trwałych jako zbędne dla działalności statutowej Spółki. PKP PLK S.A. wnioskuje o wyrażenie przez PKP S.A. zgody na likwidację środków trwałych – zgodnie z procedurą określoną w przepisach wewnętrznych Spółki.

Ustalenia kontroli wykazały, że w okresie 2010 r. - 30.06.2013 r. PKP PLK S.A. wyłączyła środki trwałe z przedmiotu umów, zawartych z PKP S.A.:

- z umowy nr D49-KN-1/01 w kwocie 9.604,6 tys. zł,
- z umowy nr D50-KN-1L/01 w kwocie 39.364,3 tys. zł,
- z umowy nr D67-KN-1/10 w kwocie 3.971,1 tys. zł.

Rezygnacja przez jednostki organizacyjne Spółki z majątku trwałego stanowiącego przedmiot umowy D50-KN-1L/01 była skutkiem:

- a) realizacji uchwał podjętych przez Zarząd PKP PLK S.A. oraz Zarząd PKP S.A., wyrażających zgodę na likwidację środków trwałych,
- b) wyłączenia zbędnego majątku linii kolejowych (grunty i środki trwałe), w tym dotyczącego linii nieczynnych i linii, co do których podjęto uchwały bądź decyzje o ich likwidacji.

(dowód: akta kontroli str. 692, 728-730)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹²², wnosi o:

1. Rzetelną realizację zadań, określonych w dokumentach o charakterze strategicznym, w tym w „Strategii rozwoju infrastruktury kolejowej do 2013 roku i latach dalszych” oraz w „Wieloletnim Programie Inwestycji Kolejowych do roku 2015. Infrastruktura kolejowa zarządzana przez PKP PLK S.A.”
2. Opracowywanie planów inwestycyjnych, w tym programów modernizacji linii kolejowych, w sposób umożliwiający ich terminową realizację.
3. Podjęcie działań w celu poprawy efektywności wykorzystywania środków z Unii Europejskiej.
4. Podjęcie działań, prowadzących do zapewnienia obsługi zadłużenia po 2019 r.
5. Przestrzeganie obowiązku udzielania zamówień o charakterze sektorowym, w trybie ustalonym przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych.
6. Zabezpieczanie interesów Spółki w umowach cywilnoprawnych na usługi o charakterze doradczym, związanych z opracowywaniem programów strategicznych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Infrastruktury Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 12 maja 2014 r.

¹²² Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Infrastruktury

Dyrektor

/ - /Tomasz Emiljan

**Tekst ostateczny wystąpienia pokontrolnego ujednolicony
na podstawie Uchwały Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej
w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 12 sierpnia 2014 roku.**